

کتاب آنلاین®

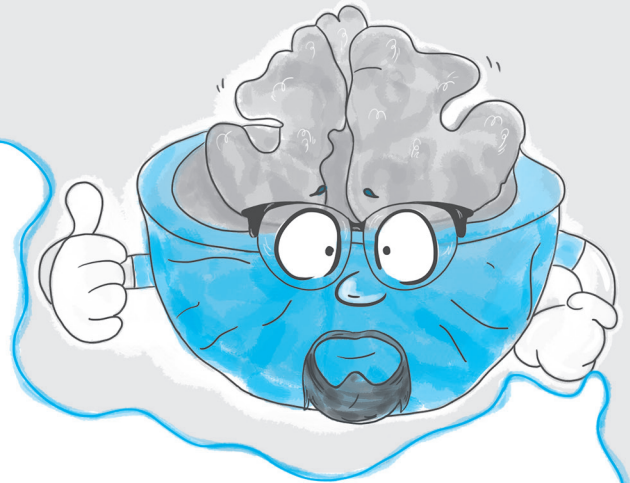
مرجع تخصصی عرضه آنلاین کتاب

مشاهده

چند صفحه

اول کتاب

فهرست

تست‌ها	درسنامه
۱۷	۷ ————— درس اول: روان‌شناسی: تعریف و روش مورد مطالعه
۳۹	۲۷ ————— درس دوم: روان‌شناسی رشد
۶۱	۵۱ ————— درس سوم: احساس، توجه، ادراک
۸۳	۷۲ ————— درس چهارم: حافظه و علل فراموشی
۱۰۰	۹۱ ————— درس پنجم: تفکر (۱) حل مسئله
۱۲۱	۱۱۰ ————— درس ششم: تفکر (۲) تصمیم‌گیری
۱۳۹	۱۳۰ ————— درس هفتم: انگیزه و نگرش
۱۵۶	۱۴۸ ————— درس هشتم: روان‌شناسی سلامت
۱۶۵	————— پاسخ‌نامه تشریحی
۱۹۳	————— سوالات کنکور سراسری ۹۸
۱۹۶	————— پاسخ تشریحی کنکور سراسری ۹۸
۱۹۹	————— پاسخ‌نامه کلیدی

احساس، توجه، ادراک

مقدمه:

برای مقدمه سه واژه «احساس»، «توجه» و «ادراک» را به صورت مختصر یادآوری می‌کنیم.

۱) **احساس:** تحریک اندام‌های حسی توسط محرک، موجب احساس آن می‌شود.

۲) **توجه:** انتخاب دریافت‌های حسی «توجه» نام دارد.

۳) **ادراک:** تفسیر دریافت‌های حسی انتخاب‌شده، ادراک نام دارد.

نکته:

فاصله بین احساس، توجه و ادراک آن قدر سریع است که ما آن را نادیده می‌گیریم.

• در این فصل به سه پرسش زیر پاسخ می‌دهیم که مرتبط با مفاهیم بالا هستند.

۱) محرک‌های محیط را چگونه دریافت می‌کنیم؟ ← (احساس)

۲) دریافت‌های حسی را چگونه انتخاب می‌کنیم؟ ← (توجه)

۳) دریافت‌های حسی انتخاب‌شده را چگونه تفسیر می‌کنیم؟ ← (ادراک)

مثال:

مهمد، حسن و هواد در حال مطالعه مطالب درسی هستند. امید از دور با صدای بلند داد می‌زند: «بچه‌ها بیکار می‌کنین؟! دو نفر سرشون رو بالا آورده و نگاه می‌کنن. یکی اصلاً سرشودشو بالا نمی‌یاره،

صدای امید به گوش هر سه رسید ← (احساس)

در این مثال دو نفری که سرشون رو بالا آوردن ← (توجه)

از بین این دو نفر مهمد گفت: «چه قدر داد می‌زنی؟!» ← (ادراک)

احساس

• تحریک اندام‌های حسی موجب ایجاد احساس می‌شود.

• محرک: هر چیزی است که گیرنده‌های حسی را تحریک می‌کند.

• از نظر تکاملی احساس محرک‌های بیرونی برای بقای موجود زنده حیاتی است.

مثال:

تا حالا فکر کردین آگه احساس گرما نمی‌کردیم چی می‌شد؟! اون وقت دیگه دنبال فنک کردن بدنمان نبودیم و احتمالاً از گرمازدگی می‌مردیم!! پس احساس، به حیات موهود زنده کمک می‌کنه.

- «**محرومیت حسی**» یعنی فرد در شرایطی قرار بگیرد که هیچ‌یک از گیرنده‌های حسی مثل چشم، گوش و ... به وسیله محرک‌های بیرونی تحریک نشود.
- آزمایش‌های مربوط به **فقدان حواس**، در شرایط محرومیت حسی انجام می‌شود.
- نتیجه این مطالعات این بود که داوطلبان آزمایش با وجود قول دریافت پاداش، بیشتر از چند ساعت نتوانستند شرایط محرومیت حسی را تحمل کنند.
- محرومیت حسی به دلیل آزارنده بودن آن، نوعی **شکنج** تلقی می‌شود.
- مطالعات نشان می‌دهد که موجودات زنده به خصوص انسان، نیاز به «احساس» دارند.
- همین‌طور که محرومیت حسی آزاردهنده است، درگیری حواس مختلف با محرک‌های **متنوع و مطلوب**، لذت‌بخش است.
- اگر یک موضوع را بتوان با **چند حس** دریافت کرد، دریافت ما **قوی‌تر** می‌شود؛ بنابراین دریافت چند حسی، **کارایی** بیشتری دارد.

مثال:

اگر مطلبی رو که می‌شنوین، بتونین به صورت ترسیمی و نوشتاری تبدیل کنین، یادگیری براتون راحت‌تر خواهد بود. واسه همین ما مطالب کتابو براتون به صورت جدول طبقه‌بندی کردیم تا بیشتر تو ذهنتون بمونه!

حواس مختلف

- از حواس طبقه‌بندی مختلفی وجود دارد.
- مهم‌ترین حواس عبارت‌اند از: ۱) بینایی ۲) شنوایی ۳) چشایی ۴) بویایی ۵) لامسه
- تحریک هر یک از گیرنده‌های حسی **تابع شدت محرک** است.
- یعنی تحریک حواس از سوی محرک باید به **میزان خاصی** برسد تا آن عضو حسی تحریک شود.

توجه

- در فصل اول گفتیم که محیط ما پر از محرک‌های مختلف است.
- **توجه:** به فرایند انتخاب یک محرک از بین محرک‌های حسی مختلف توجه می‌گوییم.
- توجه با **تمرکز** متفاوت است.
- **تمرکز:** اگر توجه مداوم و پایدار باشد در آن صورت با تمرکز مواجه‌ایم.
- اغلب به دلیل ارتباط نزدیک میان دو مفهوم **توجه** و **تمرکز**، همه افراد قادر به تفکیک آن دو نیستند.

مثال:

همتا براتون پیش اومده که قبل از شروع کلاس تصمیم می‌گیرین برای یادگیری بهتر به سفنان دیر متمرکز به دقت گوش کنین! تو دقیقه‌های اول تصمیمتون عملی می‌شه اما بعد از چند دقیقه هواستون به موضوع‌های مختلف پرت می‌شه!! این تمرکز شماس که دچار مشکل شده، نه توجه‌تون! یعنی نتونستین به صورت پایدار و مداوم به هر فای دیر توجه داشته باشین.

- شما دانش‌آموزان در مطالعه و یادگیری مطالب در هر دو مرحله ممکن است با مشکل مواجه شوید؛ یعنی ممکن است موضوع موردنظر انتخاب نشود (اشکال در توجه)؛ و یا بعد از انتخاب اولیه، بر روی آن تمرکز نداشته باشید (اشکال در تمرکز).

منابع توجه

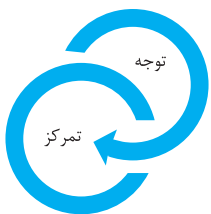
- ۱) تحریک حسی که نخست حواس ما به وسیله محرک‌های بیرونی تحریک می‌شود.
- ۲) **منابع توجه تحت تأثیر سه عامل است**
- ۳) سبک پردازش افراد و انتظارات آن‌ها که باعث می‌شود تا محرک‌های خاصی انتخاب شوند.

مثال:

- فرض کنین یه استادکار مکانیک به صورت گزری از فیابون انقلاب می‌گذره. این فرد در حافظه خودش اطلاعاتی از ابزارآلات مکانیکی داره و از کتاب نداره! برای همین آگه ازش پرسیم که: سر راهت انتشارات فیلی سبز رو دیدی! ممکنه بگه کدوم انتشارات؟! مگه کتاب فروشی تو راه بود؟! چیزی که توجه مکانیکو به محرک‌هایی غیر از کتاب‌فروشی‌ها سوق میده ← اطلاعات موجود تو حافظشه. اگر بین این همه کتاب‌فروشی یه فروشگاه وسایل مکانیکی بود، همتا بهوش توجه می‌کرد.
- یه دندان‌پزشک در گفت‌وگو با آدما به دندونای اونا دقت می‌کنه، پرآگه اطلاعاتی که تو حافظشه بیشتر در این رابطه است.
- یه پزشک متخصص پوست، بیشتر به پوست و موی افراد دقت می‌کنه.
- وقتی شما با یکی از دوستانون قرار دارین هر فردی که از فاصله دور میاد رو، اون دوستتون تصور می‌کنین، چون که انتظار دارین هر لحظه از راه برسه.

آیا به همه آنچه توجه داریم آگاهی کامل داریم؟

- ما به همه چیزهایی که در دامنه توجه ما قرار می‌گیرند، آگاهی کامل نداریم.

مثال:

فرض کنین مشغول مطالعه عمیق متنی از کتاب روان‌شناسی هستین، در همین زمان مادر شما برای انجام کاری فواسته خود را به زبان میاره، صدای مادرتون را می‌شنوید ولی پاسخی نمی‌دید. بعد از اتمام کار به مادرتون می‌گید مثله منو صدا زدی کاری داشتی؟
برداشت: ← در این مثال می‌دونین که مادرتون شما را صدا زده ولی نمی‌دونین دقیق چی گفته و چه فواسته‌ای داره یعنی شما به محرک صوتی آگاهی نسبی داشتن ولی آگاهی شما کامل نبوده.

- آماده‌سازی: این پدیده زمانی اتفاق می‌افتد که شناخت محرک معینی، تحت تأثیر ارائه پیشین همان محرک یا محرک شبیه به آن قرار می‌گیرد.
- در آماده‌سازی، ارائه پیشین محرک، دریافت بعدی را آسان می‌کند.

مثال:

وقتی از به فروشگاه فرید می‌کنین، دقت کردین که روی کیسه پلاستیکی که فریدتون توشه، نام تباری یه محصولی نوشته شده. مثلاً نوشته شد آفتاب شرکت ... و یا نوشته روان‌شناسی فیلی سبز! دفعه بعد وقتی برای فرید کتاب روان‌شناسی اقدام می‌کنین چون ذهنتون قبلاً با این اسم آماده شده از بین این همه کتاب، کتاب ما رو انتخاب می‌کنین!

- پدیده آماده‌سازی می‌تواند علت مطالعه ثمربخش باشد.

مثال:

اگه قراره فردا صبح زود پاشین درس بفرنین. اگه مثلاً کتاب روان‌شناسی رو بالای سرتون بذارین و بفواین فردا صبح بهتر یاد می‌گیرین تا این که صبح پاشین، فوای آلود تازه بگردین ببینین کتاب مورد نظر تون بیه! پس تو این مورد علت مطالعه ثمربخش تون این بوده که از شب قبل آماده مطالعه شدین.
 دقت کردین که تو بیمارستانا، فرودگاه‌ها و ... قبل از اعلام فبری موسیقی یا صدایی نواخته می‌شه و سپس اصل پیام گفته می‌شه، این امر باعث پدیده آماده‌سازی می‌شه و دریافت پیام با توجه بیشتری انجام می‌شه.
 هتماً دیدین که تو استادیوم، دور تا دور زمین فوتبال پر از تابلوهای تبلیغاتی! هیچ‌کدوم از تماشاگران به قصد دیدن این پیام‌های تبلیغاتی به استادیوم میان!! ولی این تصاویر زمینه ذهنی اونارو برای فریدهای بعدی آماده می‌کنه. این مثال نمونه‌ای از پدیده آماده‌سازی.

چگونه می‌توانیم تمرکز ایجاد کنیم؟

- خوگیری:** آفت تمرکز است و شامل عادت کردن به محرک خاص است، به نحوی که به تدریج کمتر و کمتر به آن محرک می‌پردازیم.
- بسیاری از دانش‌آموزان موضوع خاصی را برای مطالعه انتخاب می‌کنند ولی برخلاف پیشرفت‌های اولیه، در ادامه تصور می‌کنند قادر به یادگیری نیستند. یکی از دلایل این موضوع خوگیری است.

برخی از موانع تمرکز

جدول شماره ۱-۳: عوامل ایجاد خوگیری و عدم تمرکز

راهکار		
(۱) استفاده از رنگ‌های مختلف به هنگام مطالعه (۲) خط کشیدن زیر واژگان مهم (۳) مطالعه بخش به بخش یا استراحت کوتاه میان دو بخش	<ul style="list-style-type: none"> وقتی موضوع مورد توجه، همیشه به صورت یکنواخت ارائه می‌شود، فرد به آن موضوع عادت می‌کند. باعث می‌شود فرد ابعاد جدید موضوع را در نیابد. 	۱) یکنواختی و ثبات نسبی
<ul style="list-style-type: none"> باید سعی شود موضوع مورد مطالعه به صورت‌های مختلف و از زوایای متفاوت دیده شود. 	<ul style="list-style-type: none"> تازگی موضوع ارائه‌شده، تمرکز ایجاد می‌کند. اگر محرک مورد نظر به دفعات متعدد ارائه شود، خوگیری شکل می‌گیرد. 	۲) آشنایی نسبی با محرک و موضوع مورد توجه

عوامل ایجاد تمرکز

جدول شماره ۲-۳: عوامل ایجاد تمرکز

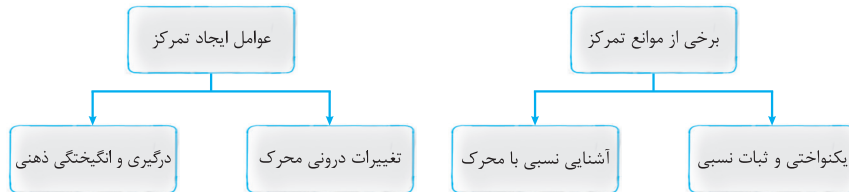
مثال: یک فرش دستباف ایرانی که حاوی نقوش پشم‌نوازه در مقایسه با زیرانداز ساده، دارای تغییرات درونی بیشتری است.	<ul style="list-style-type: none"> موضوع مورد توجه اگر به لحاظ معنایی شرایط متنوع و جذابی داشته باشد، عادت را از بین می‌برد. برخی محرک‌ها تغییرات درونی بیشتری نسبت به بقیه دارند. 	۱) تغییرات درونی محرک‌ها
مثال: همین کتاب کمک آموزشی که دارین مطالعه می‌کنین اگر این همه تنوع تصویر و جدول و فونت نداشته باشه! (عناصر زیباشناختی متن) ایبار تمرکز نمی‌کنه! واسه همین که شما کتاب ما رو در مقایسه با کتابای دیگه انتخاب می‌کنین!!		

۲ درگیری و انگیزتگی ذهنی

- انگیزتگی روان‌شناختی انسان‌های مختلف مانند سوخت و ساز فیزیولوژیکی آن‌ها با یکدیگر متفاوت است.
- میزان انگیزتگی ذهنی تحت تأثیر عوامل فیزیولوژیکی و روان‌شناختی است.
- تغذیه مناسب و تأمین نیازهای زیستی یکی از عوامل فیزیولوژیکی ایجاد انگیزتگی ذهنی است.
- عوامل مهم دیگر ایجاد انگیزتگی ذهنی عبارت‌اند از: ایجاد هدف و اهمیت‌دهی به آن

مثال: فردی با مطالعه چند صفحه کتاب ابراز شستگی می‌کند، در حالی که فرد دیگر بی‌گه؛ «تازه راه افتادم»!

کارکردهای توجه

۱) ردیابی درست علامت

۲) گوش‌به‌زنگی

۳) جست‌وجو

کارکردهای توجه عبارت‌اند از

۱- ردیابی درست علامت

- در هر موقعیت توجه دو نوع علامت وجود دارد: ۱) علامت هدف ۲) علائم انحرافی
- علامت یا محرک هدف علامتی است که فرد باید آن را برگزیند.
- محرک‌ها یا علائم انحرافی محرک‌هایی است که همواره مانع انتخاب هدف می‌شود. (باعث حواس‌پرتی می‌شوند).

مثال:

فرض کنیم از شما می‌فویم در به اتاق تاریک به صفحه‌ای نگاه کنیم و هر زمان که نقطه نورانی کوچکی به ممل مورد نظر تابیده شد گزارش بدین. اگر لحظه وقوع تابش نور رو به درستی گزارش بدین تصمیم شما از نوع ردیابی درست علامت حاضر و آگه در اون زمان گزارش ندین یعنی علامت حاضر رو ردیابی نکردین و این تصمیم‌گیری باعث از دست رفتن محرک هدف می‌شه. حالا ممکنه نور تابانده نشه ولی شما اونو گزارش کنیم. به این حالت هشدار کاذب می‌گیم؛ چرا که محرکی رو ردیابی کردین که غایب بوده.

به جدول زیر دقت کنید:

جدول شماره ۳-۳: موقعیت‌های ردیابی علامت

ردیابی نشدن علامت	ردیابی علامت	علامت
از دست دادن محرک هدف	اصابت یا تصمیم درست	حاضر
رد درست	هشدار کاذب	غایب

با توجه به جدول ۳-۳ در کل چهار موقعیت ردیابی علامت داریم که دو نوع آن ردیابی درست است:

۱) اصابت: که ردیابی علامت حاضر است. ۲) رد درست: که ردیابی نکردن علامت غایب است.

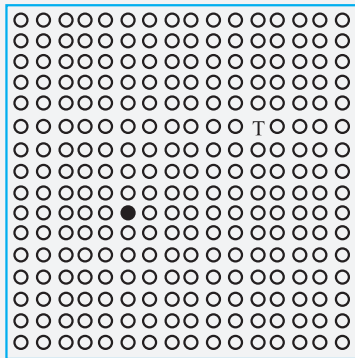
و دو نوع ردیابی غلط است:

۱) هشدار کاذب: ردیابی علامت غایب است. ۲) از دست دادن محرک هدف: ردیابی نشدن علامت حاضر است.

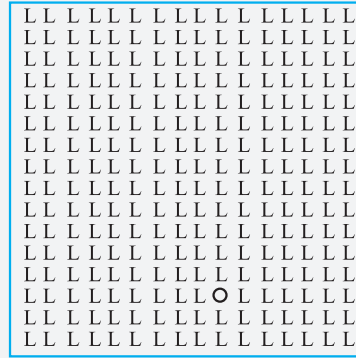
- در هر موقعیت ردیابی هر دو خطا ممکن است رخ بدهد. این که از دست دادن را فدای هشدار کاذب بکنیم و یا برعکس، بستگی به اهمیت تکالیف دارد.
- تکالیف مهم‌تر با هشدار کاذب همراه است.

حالا از تون می‌فوییم دایره تو پر مشکی و حرف (T) رو در مربع (ت) و دایره تو فالی رو در مربع (پ) پیدا کنین.

(ت)

(پ)

تو این قسمت دایره تو پر مشکی تو مربع (ت) فیلی راحت تر از حرف (T) و دایره تو فالی تو مربع (پ) پیدا می‌شه، علت این قشیه ویژگی «منصربه فرد بودن» اونه.

فرض کنین وارد پارکینگی شدین که ماشینتون اون‌جا پارکه، آگه هیچ ماشینی جز ماشین شما اون‌جا پارک نباشه یا مثلاً دو ماشین دیگه به‌جز ماشین شما اون‌جا باشه، فوراً می‌تونین ماشینتونو پیدا کنین. علت این هست وپوی سریع تعداد کم عوامل انرفایه؛ یعنی تعداد مهرک‌های انرفای کم بوده و شما راحت تونستین ماشین رو پیدا کنین.

حالا آگه تو به پارکینگ پر از ماشین پارک کرده باشین ولی ماشینتونو فیلی سریع پیدا کنین چون که ماشینتون قرمز و شاسی بلنده و با ماشینای دیگه فیلی متفاوت‌ه!! این‌جا دیگه ویژگی منصربه فرد بودن ماشین موجب هست وپوی موفق شما شه.

ساماندهی توجه

۱) در توجه هر چه آگاهی بیشتر باشد، نوع توجه هم ارادی تر خواهد بود.

مثال:

اگر کسی از شما پرسه سافتمون مسکونی شما چندتا پله داره به احتمال زیاد نمی‌تونین پاسخ درستی بوش بدین؟! علتش اینه که اراده‌ای برای شمارش تعداد پله‌ها نداشتین در نتیجه میزان آگاهی شما نسبت به پله‌ها کامل نبوده.

۲) برای حفظ توجه و ایجاد تمرکز، باید از انجام فعالیت در طی ساعات طولانی پرهیز شود.

هر از چند گاهی بعد از مطالعه استراحت کنید، چون هر چه مدت انجام تکلیف بیشتر شود، کیفیت انجام آن کاهش می‌یابد. (آزمایش عقربه ثابته شمار رو یاد تونه که!)

• برآورد دقیق حداکثر مدت زمان مفید برای ایجاد توجه مستمر، به دو عامل بستگی دارد: ۱) ویژگی‌های شخصی و ۲) دشواری تکلیف مورد نظر

۳) برای ایجاد توجه متمرکز از حواس مختلف برای انجام دادن یک تکلیف استفاده کنید.

• اگر حواس مختلف، درگیر انجام دادن یک تکلیف باشد، کارایی خوبی خواهد داشت.

مثال:

موقع فونرن یک مطلب علمی، تماویز اون رو هم تماشا کنین که هم‌زمان از به‌کارگیری دو حس (دیداری و شنیداری) برای انهام یک تکلیف استفاده کرده باشین. بیشتر دانش‌آموزا اینو برعکس انهام می‌دن!! یعنی به پای این‌که بیان چند تا از حواسشون رو معطوف به یک تکلیف کنن، توجه‌شون رو برای چند تا تکلیف تقسیم می‌کنن!! یعنی هم درس می‌فونن هم تلویزیون تماشا می‌کنن!!! اون وقت می‌فوان نفر اول کنکورم بشن!!!

۴) انجام دادن تکلیف هم‌زمان، کارایی توجه را کاهش می‌دهد.

- در شرایطی که مجبور می‌شویم به طور هم‌زمان چند تکلیف را انجام دهیم عواملی که می‌توانند اثر منفی تقسیم توجه که به واسطه انجام هم‌زمان چند تکلیف ایجاد می‌گردد را کاهش دهند، عبارت‌اند از:
- میزان شباهت تکالیف (هر چه دو تکلیف به همدیگر شبیه‌تر باشند)
- درجه دشواری تکالیف (تکالیف مورد نظر دشواری کم‌تری داشته باشند)
- مهارت مورد نیاز در انجام آن‌ها (فرد انجام‌دهنده آن تکالیف از مهارت‌های لازم برخوردار باشد)

سؤال:

اگر تمایل داشتین هم‌زمان با تماشای یک برنامه مستند علمی درس فاهی رو مرور کنین، کدام کتاب درسی را انتخاب می‌کردید؟ چرا؟
قطعاً درسی را انتخاب می‌کنید که آسان‌تر است و شما مهارت بیشتری در آن دارید چرا که در این صورت مجبور نیستید تمام توجه خود را معطوف به آن کنید و می‌توانید توجه خود را بین درس آسان و مستند علمی تقسیم کنید.

فعالیت

تا به حال دقت کردین که چرا رنگ تابلوهای «ورود ممنوع» «قرمز» است؟

پاسخ: برای این که میزان توجه رانندگان بالا برود، در حالی که اگر سبز بود آن قدر جلب توجه نمی کرد.

- «اثر استروپ»^۱ در روان شناسی، نمایشی از دخالت در زمان واکنش به یک کار است.
- زمانی که اسم یک رنگ (مثل آبی، سبز یا قرمز) با رنگ دیگری نوشته شود که نشانگر نام آن رنگ نیست (مثلاً کلمه «قرمز» به جای این که با جوهر قرمز چاپ شود با جوهر آبی چاپ شود) نام بردن رنگ کلمه در مقایسه با حالتی که رنگ جوهر و کلمه با هم یکی باشند (کلمه قرمز با جوهر قرمز نوشته شود) زمان بیشتری طول می کشد و با احتمال خطای بالاتری مواجه می شود.

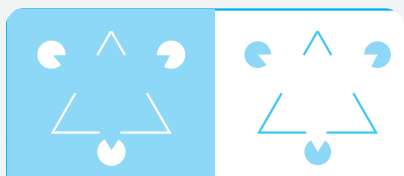
ادراک: محرک های محیطی را چگونه تفسیر کنیم؟

تعریف ادراک: فرایندی است که از طریق آن، محرک های مورد توجه را بازشناسی و به آن ها معنی می بخشیم.

• همه محرک های احساس شده تفسیر نمی شوند؛ یعنی بسیاری از محرک های حسی در همان حد تحریک گیرنده های حسی باقی مانده و وارد فضای ادراکی نمی شوند.

• از طرف دیگر، گاهی چیزهایی را ادراک می کنیم که هیچ موقع احساس نکرده ایم.

مثال:

ادراک چیزی که وجود ندارد.

تو شکلی روبه رو چی می بینین؟! همه افراد می گن دو مثلث رنگی و سفید، شما هم متمماً همینو گزارش می کنین! در حالی که همین چیزی حس نمی شه. در این شکل یه سری خطوط هستن که به شکل مثلث ادراک می شن، در حالی که در واقع مثلثی در کار نیست!

- مطالب ذکر شده نشان می دهد که گاهی چیزی را که وجود خارجی دارد، ادراک نمی کنیم و گاهی نیز چیزی را ادراک می کنیم که احساس نشده است.
- توهم ← روان شناسان به ادراک پدیده های بدون احساس، توهم می گویند.

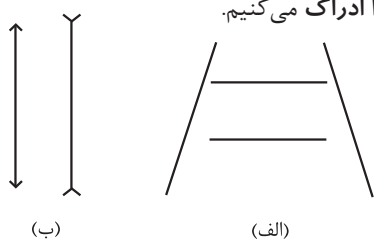
سؤال:

به نظر شما بین فضای ادراکی و توهم چه تفاوتی وجود دارد؟
در فضای ادراکی، فرد درک اشتباهی از یک پدیده که وجود خارجی دارد، می کند.
در حالی که در توهم، فرد ادراکی از چیزی که احساس نشده (وجود نداشته) دارد.

• شکل های بالا بیانگر خطای ادراکی هستند.

• خطای ادراکی نشانگر این است که آن چه حس می کنیم، الزاماً چیزی نیست که در ذهن خود آن را ادراک می کنیم.

انواع خطاهای ادراکی

الف خطای پونزو: در شکل (الف) با این که طول دو خط وسط یکسان است، ولی ما خط بالایی را بلندتر درک می کنیم.

ب خطای مولر - لایر: در شکل (ب) با این که طول دو خط موازی یکسان است، خطی را که پیکان واگرا دارد بلندتر از خطی که پیکان آن هم گرا است، ادراک می کنیم.

فعالیت

چند نمونه دیگر از خطاهای ادراکی:

- خطای پوگاندروف: در این تصویر خط اریب ناهم تراز دیده می شود در صورتی که این طور نیست.
- خطوط روبه رو کاملاً موازی هستند در حالی این طور درک نمی شود.

نتیجه:

• از مطالب مربوط به خطای ادراکی، نتایج مختلفی به دست می آید:

- ۱) نتیجه اول: ادراک با احساس متفاوت است.
  - ۲) نتیجه دوم: اگر تعداد خطاهای ادراکی زیاد باشد، به عنوان یک «خطای شناختی» وارد نظام ذهنی فرد می شود.
- در این صورت نتایج آن بسیار وخیم تر از خطاهای ادراکی مثل مولر - لایر است.

Stroop Effect - ۱

مثال:

- تو درس اول سؤال کردیم که علت پراچی‌های زیبایی بدون دلیل تو بعضی افراد در ادراک خود از بدنشون مشکل دارن و چه بسا این افراد خیلی هم زیبا باشن اما به دلیل فضای شناختی به طور مکرر، پراچی‌های مکرر می‌کنن.
- دانش‌آموزا از درجه دشواری مطالب درسی درک متفاوتی دارن. برخی اون مطالب رو آسون و برخی دیگه همون مطالب رو دشوار می‌دونن. مشکل بودن یک درس احتمالاً به دلیل غلط مطالعه است، نه این‌که مطلب واقعاً دشوار باشه.

گشتالت

- **گشتالت** یک واژه آلمانی به معنی **کل و هیئت** است.
- در نزد روان‌شناسان گشتالتی «ادراک» اهمیت زیادی دارد.
- روان‌شناسان گشتالت بر این باور بودند که روش‌های جزءنگر، درک جامعی ایجاد نمی‌کند.
- اعتقادات روان‌شناسان مکتب گشتالت «کل بیشتر از مجموع اجزاست.»
- کل، علاوه بر مجموع اجزاء، شامل «روابط بین اجزاء» هم می‌شود، که از جمع اجزاء به دست نمی‌آید.

مثال:

همتا دقت کردین که به عده در فضای مپازی، تو پرو فایلیشون عکس کامل از فودشون نمی‌ذارن یا نیم‌رخ می‌ذارن یا به نمای بسیار نزدیک می‌ذارن! اینه که گول عکس پرو فایلی رو نفورین!! این هژء نگری درک کلی از ظاهر فرد ایپاد نمی‌کنه.

روان‌شناسان پیرو مکتب گشتالت سعی کردند با استفاده از برخی اصول ساده منظور خود را تبیین کنند که در جدول زیر به آن‌ها می‌پردازیم:

جدول شماره ۴-۳: اصول روان‌شناسان پیرو مکتب گشتالت

مثال	توضیح	اصل
<p>A</p> <p>12</p> <p>13</p> <p>14</p> <p>C</p>	<p>در شکل روبه‌رو حرف «13» بدون توجه به حرف «A» و «C» عدد سیزده خوانده می‌شود در حالی که اگر به حروف «A» و «C» توجه کنیم حرف «B» خوانده می‌شود.</p> <p>دایره وسط در هر دو شکل اندازه یکسانی دارند ولی به دلیل اصل شکل و زمینه، دایره سمت راست بزرگ‌تر درک می‌شود.</p>	<p>۱) اصل شکل و زمینه</p> <p>• ادراک ما از یک شکل تحت تأثیر زمینه‌های مختلف تغییر می‌کند.</p>
	<p>در شکل زیر ما گرایش داریم، چهار دایره میانی را به صورت دو زوج دایره ببینیم.</p>	<p>۲) مجاورت</p> <p>• وقتی چند شیء در کنار یکدیگر باشند، آن‌ها را به صورت یک گروه ادراک می‌کنیم.</p>
	<p>در شکل روبه‌رو چهار خط جداگانه نمی‌بینیم و دو خط تکی و یک خط دوتایی می‌بینیم.</p>	<p>۳) مشابهت</p> <p>• ما معمولاً تمایل داریم اشیا را براساس شباهت آن‌ها در یک مقوله طبقه‌بندی کنیم.</p>
	<p>اگر به فردی بگوییم این تصویر را ادامه بده همین‌گونه ادامه خواهد داد.</p>	<p>۴) استمرار</p> <p>ما گرایش داریم اشکال را به صورت متصل و پیوسته ببینیم نه منقطع و غیر پیوسته.</p>
	<p>در شکل مقابل ما فقط خطوط بریده‌بریده را احساس می‌کنیم؛ در حالی که در ادراک آن را مثلث می‌بینیم.</p>	<p>۵) تکمیل</p> <p>ما تمایل داریم اشیای ناقص را به صورت کامل ببینیم.</p>

- دانش امروزی از ادراک، بسیار فراتر از آن چیزی است که روان‌شناسان گشتالت مطرح کردند.
- **شواهد تجربی** جدید نشان می‌دهد که علاوه بر ویژگی‌های حسی، ادراک به شدت از نوع پردازش افراد تأثیر می‌پذیرد.
- به واسطه ادراک، محرک‌های بیرونی به اطلاعات روان‌شناختی معنادار تبدیل می‌شود.
- اطلاعات را در مخزنی به نام «حافظه» نگه‌داری می‌کنیم.

مثال:

شما که به زبان فارسی مسلط هستید این جمله رو می‌فونین و واژه «را» رو یک بار تلفظ می‌کنین، پون پردازش مفهومی دارید. در حالی که اگر از یه فردی که نواآموزه و به زبان فارسی مسلط نیست بپواین این جمله رو بگونه واژه «را» رو دو بار تلفظ می‌کنه چرا که پردازش اون از نوع ادراکیه.

ادراک تحت تأثیر نوع پردازش است.

انبار مهمات

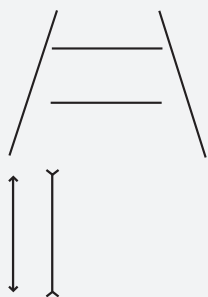
کلیدواژه‌های مهم

محرومیت حسی: یعنی فرد در شرایطی قرار بگیرد که هیچ‌یک از گیرنده‌های حسی به وسیله محرک‌های بیرونی تحریک نشود.
احساس: تحریک اندام‌های حسی موجب «احساس» محرک می‌شود.
محرک: هر چیزی است که گیرنده‌های حسی را تحریک کند.
توجه: انتخاب محرک خاص از بین محرک‌های بی‌شمار اطراف
ادراک: تعبیر و تفسیر کردن و معنی و مفهوم و سازمان‌دادن به محرک‌های توجه‌شده است.

پدیده آماده‌سازی: زمانی که شناخت محرک معینی، تحت تأثیر ارائه پیشین همان محرک یا محرک شبیه آن قرار می‌گیرد.

خوگیری: شامل عادت کردن به محرک خاص است به نحوی که به تدریج کمتر و کمتر به آن محرک می‌پردازیم و آفت تمرکز است.
علامت هدف: علامتی است که فرد باید آن را برگزیند.
علائم انحرافی: محرک‌هایی که همواره مانع انتخاب هدف می‌شود.

خطای کاذب: موقعی که محرکی را ردیابی کردیم که غایب بوده است.
گوش به‌زنگی: به توانایی فرد برای یافتن محرک هدف در یک دوره زمانی طولانی می‌گوییم. (کارکرد دوم توجه است).
جست‌وجو: کارکرد سوم توجه است و تابع تعداد عوامل انحرافی و ویژگی منحصر به فرد آن هدف است.
خطای ادراکی: گاهی چیزی را که وجود خارجی دارد، ادراک نمی‌کنیم.
خطای پونزو: در شکل روبه‌رو خط بالا را با وجود مساوی بودن طول دو خط، بلندتر از خط پایین ادراک می‌کنیم.
خطای مولر-لایر: از دو خط با طول یکسان خطی را که پیکان واگرا دارد بلندتر از خطی که پیکان هم‌گرا دارد درک می‌کنیم.
خطای شناختی گشتالت: روش‌های جزءنگر، درک جامعی ایجاد نمی‌کند.

کوتاه و مهم

- ۱ بینایی
- ۲ شنوایی
- ۳ چشایی
- ۴ بویایی
- ۵ لامسه

- توجه: انتخاب یک محرک از بین محرک‌های حسی مختلف
- تمرکز: اگر توجه مداوم و پایدار باشد در آن صورت با تمرکز مواجه هستیم.

- ۱ تحریک حسی به وسیله محرک‌های بیرونی
- ۲ منابع توجه تحت تأثیر سه عامل هستند
- ۳ اطلاعات موجود در حافظه
- ۴ سبک پردازش افراد و انتظارات آن‌ها

- ۱ یکنواختی و ثبات نسبی
- ۲ عوامل مانع تمرکز (خوگیری)
- ۳ تغییرات درونی محرک‌ها
- ۴ عوامل ایجادکننده تمرکز
- ۵ درگیری و انگیزتگی ذهنی

۱ هر چه آگاهی بیشتر باشد، نوع توجه هم ارادی‌تر است.

۲ برای حفظ توجه و ایجاد تمرکز، باید از انجام فعالیت در طی ساعات طولانی پرهیز کرد.

۳ برای ایجاد توجه متمرکز از حواس مختلف برای انجام‌دادن یک تکلیف استفاده کنید.

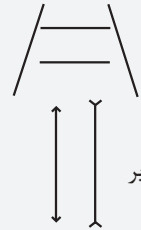
۴ انجام‌دادن تکلیف هم‌زمان، کارایی توجه را کاهش می‌دهد.

- ۱ ردیابی درست علامت
- ۲ گوش به‌زنگی
- ۳ جست‌وجو
- ۴ کارکردهای توجه (به ترتیب)

• راهبردهای ساماندهی توجه

- ۱ اصل شکل و زمینه
- ۲ مجاورت
- ۳ مشابهت
- ۴ استمرار
- ۵ تکمیل

اصول مکتب گشتالت

- ۱ پونزو
- ۲ مولر - لایر

خطاهای ادراکی

مثال‌های مهم

۱ محمد، حسین و جواد در حال مطالعه کتاب درسی هستند، حمید از دور با صدای بلند می‌گوید: «بچه‌ها چه کار می‌کنید؟» دو نفر سرشان را بالا می‌آورند و نگاه می‌کنند. یکی اصلاً سرش را بالا نمی‌آورد.

برداشت: در این مثال صدای حمید به گوش هر سه رسید (احساس)؛ اما دو نفر سرشان را بالا آوردند (توجه)؛ در بین این دو نفر که سرشان را بالا آوردند یک نفر (محمد) گفت: «چه قدر داد می‌زنی!» (ادراک)

۲ مادر مشغول انجام تدارکات برای ناهار است که در همین موقع تلفن زنگ می‌زند و مشغول صحبت کردن با تلفن می‌شود. فرید و فرانک هر کدام در اتاق خود مشغول درس خواندن هستند. فرید متوجه بوی نامطبوعی می‌شود و سرش را از روی کتاب بلند می‌کند، اما ناگهان فرانک فریاد می‌زند: «غذا سوخت!» **برداشت:** در این مثال فرید و فرانک هر دو بوی سوختگی را احساس کردند (احساس) اما فرید تنها با بالا آوردن سر خود متوجه شد (توجه) ولی فرانک به تفسیر این بو هم پرداخت (ادراک).

۳ نوشته‌ای را به سه شیوه مطالعه کنید:

• جملات را با چشم بخوانید و تعقیب کنید.

• علاوه بر تعقیب چشمی، مطالب را به گونه‌ای بخوانید که گوشتان هم بشنود.

• علاوه بر تعقیب چشمی و بلندخوانی، یادداشت‌برداری هم بکنید.

برداشت: در حالت سوم شیوه مطالعه مؤثرتر است؛ چرا که از چند حس برای مطالعه بهره بردید و دریافت چندحسی کارایی بیشتری دارد.

۴ قبل از شروع کلاس، برای یادگیری بهتر، تصمیم می‌گیرید به سخنان دبیرتان به دقت گوش بدهید. در دقایق نخست تصمیم شما عملی می‌شود اما بعد از چند دقیقه حواستان به موضوع‌های دیگر معطوف می‌شود.

برداشت: در این مثال تمرکز شما دچار مشکل شده نه توجه‌تان.

۵ یک دندان‌پزشک در گفت‌وگو با دیگران به دندان‌های آن‌ها توجه می‌کند.

برداشت: علت این موضوع اطلاعات موجود در حافظه دندان‌پزشک است که مربوط به دندان‌هاست و این مسئله باعث می‌شود صاحبان مشاغل مختلف به مسائل مربوط به حرفه خود توجه بیشتری داشته باشند.

۶ تماشاگران برای مشاهده مسابقه فوتبال به استادیوم می‌روند. دور تا دور زمین فوتبال پر از تابلوهای تبلیغاتی است. هیچ‌یک از تماشاگران به قصد دیدن پیام‌های تبلیغاتی به استادیوم نمی‌آیند؛ ولی این تصاویر، زمینه ذهنی آن‌ها را برای خریدهای بعدی آماده می‌کند.

برداشت: این مثال نمونه‌ای از آماده‌سازی است که در آن ارائه پیشین محرک (کالای تبلیغاتی) دریافت بعدی را آسان می‌کند (خرید شما).

۷ کدام شیوه مطالعه مطالب برای آزمون‌ها را انتخاب می‌کنید؟

• مطالعه کل مطالب درسی در حالت ثابت و بدون وقفه

• مطالعه بخشی از دروس و سپس قدم‌زدن، استراحت و خوردن میان‌وعده و پس از استراحت کوتاه، ادامه مطالعه

پاسخ: استراحت کردن بین مطالعه، روش خوبی برای ایجاد تمرکز و خارج‌شدن از یکنواختی است.

۸ الف هنگام عبور از خروجی‌های بازرسی فرودگاه‌ها، مأموران همه وسایل حتی کمربند را هم بازرسی می‌کنند. به نظر شما در این ردیابی، هشدار کاذب وجود دارد یا از دست دادن؟

پـ اگر قرار باشد دو درس با اهمیت متفاوت را مطالعه کنید در کدام درس باید پدیده هشدار کاذب باشد؟ چرا؟

پاسخ: الف در ردیابی بازرسان فرودگاه، هشدار کاذب وجود دارد چرا که اهمیت تکلیف خیلی بالاست.

پـ قاعدتاً درسی که اهمیت بیشتری دارد با هشدار کاذب همراه است؛ چرا که احتمال طرح‌شدن سؤال از آن بیشتر است.

۹ الف یافتن یک خودرو در یک پارکینگ خلوت راحت‌تر است یا شلوغ؟

پـ یافتن خودرو با رنگ کمیاب چه‌طور؟

پاسخ: الف پیداکردن خودرو در یک پارکینگ خلوت به علت تعداد عوامل انحرافی کم راحت‌تر است.

پـ رنگ کمیاب خودرو به علت ویژگی منحصر به فرد بودن، جست‌وجو برای ماشین را خیلی راحت‌تر می‌کند.

۱۵ آیا می‌توانید حدس بزنید چرا رنگ تابلوهای «ورود ممنوع» قرمز است؟ اگر سبز می‌بود بر میزان توجه رانندگان چه تأثیری می‌داشت؟
پاسخ: از آنجایی که رنگ قرمز توجه بیشتری را به خود جلب می‌کند تابلوهای «ورود ممنوع» قرمز هستند و اگر سبز بودند ممکن بود کم‌تر توجه راننده‌ها را به خود جلب کنند و باعث تصادفات رانندگی شوند.

۱۶ بسیاری از افراد در فضای مجازی، خود را با عکس نیم‌رخ در پروفایلشان به دیگران معرفی می‌کنند. به نظر شما کدام تصویر پروفایل موفق‌تر است؟ چرا؟

• تصویری تمام‌قد و کامل

• تصویری از نمای بسیار نزدیک یا نیمی از صورت

پاسخ: براساس اصول روان‌شناسی گشتالت، کل بیشتر از مجموع اجزاست و روش‌های جزءنگر درک جامعی ایجاد نمی‌کنند؛ بنابراین تصویر تمام‌قد کامل، درک کامل‌تری از چهره فرد ایجاد می‌کند تا نیم‌رخ یا نمای بسیار نزدیک.

پرسش‌های چهار گزینه‌ای

۱۷۱- محرومیت حسی یعنی این‌که: .....

(۱) هیچ‌یک از گیرنده‌های حسی مانند چشم، گوش و ... توسط محرک‌های درونی تحریک نشوند.

(۲) تمام گیرنده‌های حسی مثل چشم، گوش و ... تا حدودی به وسیله محرک‌های درونی تحریک نشوند.

(۳) تعدادی از گیرنده‌های حسی به صورت نسبی فعالیت نداشته باشند.

(۴) هیچ‌یک از گیرنده‌های حسی به وسیله محرک‌های بیرونی تحریک نشوند.

۱۷۲- نتایج آزمایش‌های محرومیت حسی چه چیزی را نشان داده است؟

(۱) آزمودنی‌ها علی‌رغم وجود پاداش نتوانستند بیشتر از چند روز شرایط محرومیت حسی را تحمل کنند.

(۲) محرومیت حسی را بعد از چند ساعت، آسان‌تر می‌توان تحمل کرد.

(۳) علی‌رغم قول دریافت پاداش، آزمودنی‌ها نتوانستند بیشتر از چند ساعت شرایط محرومیت حسی را تحمل کنند.

(۴) محرومیت حسی یک امر نسبی است و تعدادی از آزمودنی‌ها راحت‌تر با آن کنار آمدند.

۱۷۳- تحریک اندام‌های حسی موجب ..... محرک می‌شود و فاصله زمانی بین احساس، توجه و ادراک آن قدر ..... است که ما آن را ..... .

(۲) احساس - سریع - نادیده می‌گیریم

(۱) توجه به - آهسته - مورد توجه قرار می‌دهیم

(۴) توجه به - سریع - نادیده می‌گیریم

(۳) احساس - آهسته - مورد توجه قرار می‌دهیم

۱۷۴- یک محرک در اتاقی که افراد A و B در آن هستند، وجود دارد. فرد A، برخلاف فرد B، از وجود این محرک بی‌خبر است. کدام گزاره دلیل مناسبی برای این امر نمی‌تواند باشد؟

(۱) فقط فرد B محرک را احساس کرده است.

(۲) گیرنده‌های حسی متناسب با محرک، در فرد A معیوب‌اند.

(۳) فرد B برخلاف فرد A، به محرک توجه کرده است.

(۴) فرد A برخلاف فرد B، هیچ ادراکی از محرک موردنظر ندارد.

۱۷۵- جوانی در خارج از ساعت ملاقات یک بیمارستان با مهارت زیاد از جلوی نگهبان رد شده و به داخل بخش می‌رود. این مسئله از طرف یکی از مسئولین به نگهبان گزارش می‌شود. در هنگام خروج، نگهبان خاطی را دستگیر می‌کند و به حراست تحویل می‌دهد. در این حادثه به ترتیب هنگام «ورود جوان به درون بخش» و «خروج وی از بیمارستان» کدام موقعیت ردیابی علامت رخ داده است؟

(۱) هشدار کاذب - رد درست

(۲) از دست دادن محرک هدف - رد درست

(۳) از دست دادن محرک هدف - اصابت

(۴) هشدار کاذب - اصابت

۱۷۶- سارقی به منظور پیدا کردن زیورآلات قیمتی به خانه‌ای دستبرد می‌زند، اما بعد از این‌که کالاهای مسروقه را به فرد متخصص نشان می‌دهد، متوجه می‌شود همه آن‌ها بدلی هستند و فقط یک انگشتر طلا در بین آن‌ها وجود دارد. به ترتیب «دزدیدن انگشتر طلا» و «دزدیدن زیورآلات بدلی» نشان‌دهنده چیست؟

(۱) اصابت - از دست دادن محرک هدف

(۲) رد درست - هشدار کاذب

(۳) اصابت - هشدار کاذب

(۴) رد درست - از دست دادن محرک هدف

۱۷۷- علی دانشجوی موفق، پرتلاش و بانگیزه‌ای است که در ترم آخر رشته ادبیات فارسی تحصیل می‌کند و به شدت علاقه‌مند است که تحصیلات تکمیلی خود را تا مقطع دکتری ادامه دهد، اما از زمانی که مسئله مهاجرت برادر دوقلویش پیش آمد، علی‌رغم خوشحالی زیاد از این اتفاق، دچار اختلال در خواب شبانه و نوع غذا خوردن شده است و نمی‌تواند به هنگام مطالعه به درستی تمرکز کند. به نظر شما کاهش «برانگیختگی ذهنی» علی‌هنگام درس خواندن مربوط به کدام عامل است؟

- (۱) ایجاد هدف (۲) اهمیت‌دهی به هدف (۳) شرایط فیزیولوژیکی (۴) یکنواختی و ثبات سنی

۱۷۸- با توجه به متن زیر کدام گزینه صحیح است؟

«چهار پاراگلایدریست برای مسابقات در حال حاضر شدن می‌باشند. نفر اول در گذشته برای مدت بسیار کوتاهی با محرک‌های آزمون تمرین کرده است. وی پس از پرواز، سعی می‌کند علامت اصلی حاضر را ردیابی کند، اما نمی‌تواند تمرکز کافی و مورد انتظار خود را به جا آورد و متوجه هدف نمی‌شود. نفر دوم که تلاش زیاد و سبک زندگی سالم و مناسبی دارد تمرکز خود را در کنار گذاشتن علامت‌های غایب قرار می‌دهد تا از این طریق هدف اصلی را پیدا کند، ولی نهایتاً هدف را می‌یابد. نفر سوم، مدت زیادی در آسمان پرواز می‌کند و زمین زیر پایش را نگاه می‌کند؛ او همه چیز را مثل هم می‌بیند نهایتاً او علامت غایبی را ردگیری می‌کند. نفر چهارم، سعی می‌کند محیط را از جنبه‌های مختلف بررسی کند و با دیدگاه‌های متفاوت آن را تحلیل کند ولی نهایتاً با تمرکز بر روی علامت اصلی، هدف خود را پیدا می‌کند.

- (۱) نفر اول با مانع‌آشنایی نسبی با محرک مواجه بوده که موجب از دست دادن محرک هدف شده است.
 (۲) نفر دوم، دچار عامل مانع تمرکز «یکنواختی و ثبات نسبی» شد و نهایتاً به موقعیت ردیابی «هشدار کاذب» منجر گشت.
 (۳) نفر سوم، از عامل ایجاد تمرکز «درگیری و انگیزتگی ذهنی» بهره برده و او با موقعیت ردیابی «رد درست» به هدف خود رسید.
 (۴) نفر چهارم، دچار مانع تمرکز «آشنایی نسبی محرک شد» و نهایتاً به موقعیت ردیابی «هشدار کاذب» دست یافت.
 ۱۷۹- این عبارت که «اگر بتوانیم لغات تافل را که از دی وی دی در حال گوش دادن هستیم، به صورت ترسیمی و نوشتاری تبدیل کنیم، در آن صورت یادگیری زبان در ما بهتر خواهد بود» اشاره به چه موضوعی دارد؟

- (۱) اهمیت سازمان‌دادن مفاهیم و ادراک (۲) کارایی دریافت تک‌حسی به دلیل توجه و تمرکز بر یک موضوع
 (۳) تأثیر انتخاب محرک خاص به کمک توجه (۴) دریافت قوی‌تر موضوع به کمک چند حس

۱۸۰- در یک آزمایش از دو فرد A و B خواسته شده که در اتاقی تاریک به صفحه‌ای نگاه کنند و هر زمان که نقطه نورانی کوچکی بر محل موردنظر تابیده شد، گزارش دهند؛ طبق داده‌های جدول زیر کدام گزاره صحیح می‌باشد؟

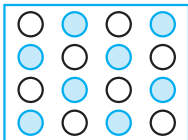
علامت	ردیابی علامت		عدم ردیابی علامت	
	فرد A	فرد B	فرد A	فرد B
حاضر	۴	۸	۳	۶
غایب	۴	۰	۱	۲

- (۱) مجموع ردهای درست فرد A و B، ۹ مرتبه است.
 (۲) میزان هشدار کاذب فرد B نسبت به فرد A کم‌تر است.
 (۳) فرد A، یک مرتبه و فرد B، دو مرتبه محرک هدف را از دست داده‌اند.
 (۴) علت کثرت هشدار کاذب فرد B، مهم‌بودن تکلیف است.

۱۸۱- «کیمیا در آزمایشگاه شیمی وقتی مقدمه‌ای به شکل تئوری ارائه می‌شد به خوبی گوش داد و در ادامه در بخش ترکیب مواد، حواسش به سمت آناتومی‌هایی که در آزمایشگاه بود معطوف شد.» در این رابطه کدام گزینه درست می‌باشد؟

- (۱) عدم هماهنگی بین بزرگ‌ترین گیرنده حسی و گیرنده‌ای که بیشترین دریافت حسی را انجام می‌دهد.
 (۲) عدم وجود آماده‌سازی در کنار تجربه پدیده خوگیری که ناشی از یکنواختی و ثبات نسبی محیط بوده است.
 (۳) در انتخاب موضوع دچار بحران شده، اما در فرایند تمرکز بدون هیچ‌گونه خوگیری عمل کرده است.
 (۴) در انتخاب یک محرک از بین محرک‌های حسی مختلف درست عمل کرده، اما در تداوم و پایداری توجه موفق نبوده است.

۱۸۲- عبارت کدام گزینه توضیح مناسبی برای تصویر روبه‌رو می‌باشد؟

- (۱) زمانی که چند عنصر را در یک ناحیه مشاهده کنیم، ذهن انسان آن‌ها را در یک گروه و با یکدیگر مرتبط می‌داند.
 (۲) ذهن انسان شیء را متقارن فرض می‌کند تا از آن طرحی منسجم ایجاد کند.
 (۳) زمانی که چشم شروع به دنبال کردن چیزی می‌کند تا رسیدن به شیء دیگری ادامه پیدا می‌کند.
 (۴) اشتراکات و مشخصات بصری به صورت خودبه‌خودی ایجاد نظم می‌کنند.

۱۸۳- موارد مشخص‌شده در مثال زیر به ترتیب به کدام موضوع اشاره دارند؟

مادر مشغول پختن غذا در آشپزخانه بود که تلفن زنگ خورد و مشغول صحبت کردن با تلفن شد؛ نازنین و نازیلا در اتاق مشغول درس خواندن بودند که ناگهان نازیلا فریاد زد «غذا سوخت» اما نازنین تنها بینی خود را به نشانه استشمام بوی سوختگی تکان داد. نیما که به تماشای تلویزیون مشغول بود واکنشی به پیچیدن بوی سوختگی در منزل نشان نداد.

- (۱) احساس - توجه - ادراک (۲) ادراک - احساس - توجه
 (۳) ادراک - توجه - احساس (۴) احساس - ادراک - توجه

۱۸۴- کدام یک از گزینه‌های زیر نادرست است؟

- ۱) عدم تفکیک دو مفهوم توجه و تمرکز توسط اغلب افراد به دلیل ارتباط نزدیک این دو مفهوم است.
  - ۲) تداوم و پایداری دو خصیصه‌ای است که اگر توجه حائز آن باشد به تمرکز منتهی خواهد شد.
  - ۳) رابطهٔ توجه و تمرکز به صورت موازی است نه سلسله‌مراتبی.
  - ۴) توجه با تمرکز متفاوت است و توجه به فرایند انتخاب یک محرک از بین محرک‌های حسی مختلف دلالت می‌کند.
- ۱۸۵- علی و امیر چند روز پیش در حال عبور از خیابان بودند، به طور تصادفی چند خودرویی که برای فروش در نمایشگاه اتومبیل بودند را دیدند و به صحبت دربارهٔ مدلی خاص از آن پرداختند. چند روز بعد امیر قصد بحث دربارهٔ اتومبیلی را داشت که چند روز قبل مشاهده کرده بود ولی قادر به یادآوری نام آن اتومبیل نبود (با این‌که اطلاعات آن در ذهن او موجود بود) تا این‌که علی به او کمک کرد تا نام آن را به یاد آورد. کدام گزینه بیانگر نام این پدیده در روان‌شناسی است؟

۱) آماده‌سازی   ۲) پدیدهٔ نوک‌زبانی   ۳) محرومیت حسی   ۴) خوگیری

۱۸۶- به ترتیب عبارت‌های «یافتن وسایل در یک اتاق خلوت راحت‌تر است» و «یافتن یک فرد سفیدپوست در میان یک جمعیت سیاه‌پوست آسان‌تر است» دلالت به کدام کارکرد توجه دارد و به ترتیب اشاره به کدام عوامل تأثیرگذار در پیدا کردن محرک هدف دارد؟

- ۱) کارکرد دوم - ویژگی منحصر به فرد هدف - تعداد عوامل انحرافی
- ۲) جست‌وجو - تعداد عوامل انحرافی - ویژگی منحصر به فرد هدف
- ۳) کارکرد سوم - ویژگی منحصر به فرد هدف - تعداد عوامل انحرافی
- ۴) گوش‌به‌زنگی - تعداد عوامل انحرافی - ویژگی منحصر به فرد هدف

۱۸۷- پدیدهٔ آماده‌سازی .....

- ۱) یعنی دریافت بعدی محرک، ارائهٔ پیشین آن را آسان می‌کند.
  - ۲) در زمانی اتفاق می‌افتد که به آن‌چه توجه کردیم آگاهی کامل نداشته باشیم.
  - ۳) یعنی به همهٔ آن‌چه توجه داریم آگاهی کامل داریم.
  - ۴) در زمانی اتفاق می‌افتد که شناخت محرک معینی، تحت تأثیر ارائهٔ بعدی آن قرار داشته باشد.
- ۱۸۸- یکی از بیماری‌های روانی «بی‌اشتهایی عصبی» نام دارد که افراد مبتلا به آن علی‌رغم کاهش وزن شدید فکر می‌کنند چاق هستند، به خاطر همین از خوردن غذا اجتناب می‌کنند و گاهی آن‌قدر لاغر می‌شوند که دیگران آن‌ها را به «اسکلت در حال حرکت» تشبیه می‌کنند. در این بیماری کدام یک از خطاهای ذکر شده وجود دارد؟

۱) خطای ادراکی   ۲) خطای شناختی   ۳) خطای حذف کردن   ۴) خطای اضافه کردن

۱۸۹- تمام مثال‌های طرح‌شده نمونه‌ای از آماده‌سازی هستند به جز .....

- ۱) تابلوهای تبلیغاتی اطراف استادبوم آزادی
  - ۲) چاپ نام انتشارات خیلی سبز بر روی سرسید سالانه
  - ۳) بازرسی خروجی‌ها توسط مأمورین فرودگاه‌ها به منظور ردیابی علامت هدف
  - ۴) پخش موسیقی قبل از اعلام خبر در بیمارستان‌ها
- ۱۹۰- در برنامهٔ صندلی داغ شرکت کرده‌اید و در اواسط برنامه تصویر هنرپیشه‌ای معروف را به نمایش می‌گذارند؛ شما علی‌رغم دیدن چند فیلم از او و با وجود دانستن نام او نمی‌توانید نامش را بگویید؛ در چنین شرایطی:

- ۱) با عدم آگاهی کامل نسبت به اطلاعاتی مواجه هستید که قبلاً در توجه شما قرار داشته است.
  - ۲) با اثر ارائهٔ پیشین محرک مواجه هستید که یادآوری بعدی را با مشکل مواجه می‌سازد.
  - ۳) عدم دریافت ابعاد جدید به دلیل این‌که با یک ثابت نسبی و یکنواختی روبرو بوده‌اید.
  - ۴) ارائه شدن محرک در دفعات متعدد و عدم توجه به محرک از زوایای متفاوت.
- ۱۹۱- فردی که ماشین او به سرقت رفته است، از دور با دیدن خودروهایی که هم‌مدل اتومبیل به سرقت رفتهٔ او هستند؛ تصور می‌کند وسیلهٔ خود اوست؛ کدام گزینه مرتبط با این موضوع نیست؟

- ۱) سبک پردازش افراد و انتظارات آن‌ها
- ۲) تحریک حسی که توسط محرک درونی صورت گرفته است.
- ۳) حافظه به عنوان یکی از منابع مهم توجه
- ۴) تحریک حسی که در نخستین مرحله صورت گرفته است.

۱۹۲- استفاده از رنگ‌های مختلف و خط کشیدن واژگان مهم، برای مقابله با کدام عامل خوگیری است؟

- ۱) درگیری و انگیختگی ذهنی
  - ۲) یکنواختی و ثبات نسبی
  - ۳) آشنایی نسبی با محرک و موضوع مورد توجه
  - ۴) تغییرات درونی محرک‌ها
- ۱۹۳- به ترتیب «دیدن تابلوهای تبلیغات دربارهٔ برند یک لوازم تحریر و تأثیر در خرید آن نوع مارک» و «ناتوانی در یادآوری نام بازیکن‌های فوتبال تیم محبوبتان» بیانگر کدام مفاهیم است؟

۱) تیزبینی - عدم توجه   ۲) آماده‌سازی - نوک‌زبانی   ۳) تیزبینی - نوک‌زبانی   ۴) آماده‌سازی - عدم توجه و تمرکز

۱۹۴- علت جلب توجه بیشتر یک فرش دستباف زیبای ایرانی در مقایسه با یک زیرانداز ساده مربوط به ویژگی ..... محرک و مربوط به عامل .....، از عوامل ایجاد تمرکز است.

- ۱) شرایط متنوع معنایی - یکنواختی و ثبات نسبی
 ۲) شرایط متنوع معنایی - تغییرات درونی محرک‌ها
 ۳) تازگی و نگاه از زاویه متفاوت - تغییرات درونی محرک‌ها
 ۴) تازگی و نگاه از زاویه متفاوت - یکنواختی و ثبات نسبی

۱۹۵- این که ادراک شنوایی و بینایی از یک شیء برای نخستین بار، ادراک آن را برای بار بعد آسان تر می‌سازد؛ اشاره به .....

- ۱) آشنایی نسبی با محرک
 ۲) درگیری و انگیزتگی ذهنی
 ۳) تغییرات درونی محرک
 ۴) آماده‌سازی

۱۹۶- اگر قرار باشد دو درس با اهمیت متفاوت را مطالعه کنید، احتمال تجربه کدام یک از موقعیت‌های ردیابی علامت بیشتر است؟ برای کدام درس و دلیل آن چیست؟

- ۱) هشدار کاذب - درس مهم‌تر - زیرا تکالیف مهم‌تر با هشدار کاذب بیشتری همراه هستند.
 ۲) از دست دادن محرک هدف - درس با اهمیت‌تر - زیرا در تکالیف با اهمیت بیشتر، احتمال از دست دادن محرک هدف بیشتر است.
 ۳) هشدار کاذب - درس با اهمیت کم‌تر - زیرا زمانی که درس اهمیت کم‌تر دارد، هشدار کاذب را بیشتر تجربه می‌کنیم.
 ۴) از دست دادن محرک هدف - درس با اهمیت کم‌تر - زیرا در درسی که اهمیت کم‌تری دارد، ممکن است محرک هدف را از دست بدهیم.

۱۹۷- خوگیری، آفت ..... است و به معنای عادت کردن به یک محرک ..... است؛ به نحوی که به ..... کم‌تر و کم‌تر به آن می‌پردازیم.

- ۱) توجه - نامشخص - سرعت
 ۲) تمرکز - خاص
 ۳) توجه - نامشخص - تدریج
 ۴) تمرکز - خاص - سرعت

۱۹۸- مطالعهٔ ثمربخش در ارتباط با کتابی که شما شب قبل آن را بالای سرتان گذاشته‌اید، بیانگر این نکته است که:

- ۱) شما از قبل آمادهٔ مطالعه شده‌اید و آماده‌سازی صورت گرفته است.
 ۲) دریافت بعدی محرک آسان‌تر شده و انگیزتگی ذهنی صورت گرفته است.
 ۳) به همهٔ چیزهایی که در دامنهٔ توجه ما قرار می‌گیرد آگاهی کامل نداریم، اما تأثیر خود را به طور گسترده می‌گذارد.
 ۴) سهولت مطالعه به دلیل تغییرات درونی محرک که نزدیک ما می‌باشد.

۱۹۹- کدام یک از گزینه‌ها در ارتباط با عوامل ایجاد تمرکز نادرست است؟

- ۱) تحت تأثیر عوامل فیزیولوژیکی و روان‌شناختی، درگیری ذهنی متفاوت است.
 ۲) موضوع مورد توجه اگر به لحاظ معنایی، شرایط متنوع و جذابی داشته باشد، عادت را از بین می‌برد.
 ۳) ایجاد هدف و میزان اهمیت‌دهی در انگیزتگی ذهنی مؤثر است.
 ۴) اگر محرک موردنظر به دفعات متعدد ارائه شود، خوگیری شکل می‌گیرد.

۲۰۰- سیواوش برای کنکور درس می‌خواند، او برای ایجاد تمرکز بر روی مطالب درسی بعد از مطالعهٔ یک بخش، استراحتی کوتاه می‌کند، میان‌وعده می‌خورد، سپس مطلب بعدی را مطالعه می‌کند. سیواوش با این راهکار با کدام یک از عوامل «خوگیری» مقابله می‌کند؟

- ۱) درگیری و انگیزتگی ذهنی
 ۲) تغییرات درونی محرک‌ها
 ۳) یکنواختی و ثبات نسبی
 ۴) آشنایی نسبی با محرک و موضوع مورد توجه

۲۰۱- به ترتیب «وجود هدف و اهمیت‌دهی» و «عناصر زیبایی‌شناختی متن» دلالت بر کدام عوامل تمرکز دارد؟

- ۱) عدم یکنواختی و ثبات نسبی - عدم آشنایی نسبی با محرک
 ۲) درگیری و انگیزتگی ذهنی - تغییرات درونی محرک
 ۳) تغییرات درونی محرک - درگیری و انگیزتگی ذهنی
 ۴) عدم آشنایی نسبی با محرک - عدم یکنواختی و ثبات نسبی

۲۰۲- مسعود که در رشتهٔ پزشکی تحصیل می‌کند، برای مطالعه، درس آناتومی را انتخاب نموده است، اما با وجود پیشرفت‌های اولیه، تصور می‌کند که قادر به یادگیری نیست؛ به دلیل .....

- ۱) عدم تحریک محرک بیرونی و سبک پردازش نادرست.
 ۲) عدم تغییرات درونی محرک و انگیزتگی ذهنی کافی.
 ۳) آشنایی نسبی با محرک داشته و یکنواختی و ثبات نسبی صورت گرفته. (۴) علی‌رغم آماده‌سازی، با پدیدهٔ نوک‌زبانی روبه‌رو شده.

۲۰۳- یکی از فن‌های تدریس به این صورت است که مدرس بین توضیحاتش، دانشجویان را مورد پرسش قرار دهد؛ این فن به کاهش کدام مسئله انجامیده است؟

- ۱) عدم آشنایی نسبی با محرک
 ۲) عوامل انحرافی و هشدار کاذب
 ۳) یکنواختی و ثبات نسبی
 ۴) ردیابی‌نشدن علامت هدف

۲۰۴- مانده ترجیح می‌دهد به هنگام مطالعهٔ مطالب درسی، در یک حالت ثابت و بدون وقفه مبحث امتحان را به اتمام برساند؛ کدام گزینه از نتایج چنین رویه‌ای از مطالعه است؟

- ۱) خوگیری تحت تأثیر ثبات نسبی و یکنواختی
 ۲) آشنایی نسبی با محرک و موضوع مورد توجه
 ۳) از دست دادن محرک هدف به دلیل عدم تغییرات درونی محرک
 ۴) رد درست به دلیل درگیری و انگیزتگی ذهنی

۲۰۵- اظهارات کدام یک از افراد نمونه‌ای از «توهم» است؟

۱) من از هیچ چیز لذت نمی‌برم و دائماً احساس غم و اندوه شدید دارم.

۲) هر وقت در اتاقم تنها هستم، فردی را می‌بینم که به من نگاه می‌کند.

۳) من آدم مشهوری هستم و تمام افراد دنیا مرا می‌شناسند.

۴) من دائماً دست‌هایم را می‌شویم، اما باز هم احساس می‌کنم کثیف هستند.

۲۰۶- استفاده از نمودار و خلاصه‌برداری در حاشیه کتاب به همراه رنگی کردن واژگان مهم درس باعث ..... می‌گردد.

۱) کاهش هشدار کاذب و از دست دادن محرک هدف

۲) برانگیختگی ذهنی و عدم درگیری با انواع محرک‌های انحرافی

۳) بالا رفتن تغییرات درونی و بیرونی محرک با افزایش گوش‌به‌زنگی

۴) کاهش یکنواختی و ثبات نسبی و افزایش تمرکز

۲۰۷- مهراز با آگاهی به این نکته که درس جامعه‌شناسی در کنکور به طور مفهومی طراحی سؤال می‌شود، تلاش می‌کند مفاهیم کلیدی را از زوایای متفاوت بررسی کند و آن را با بسیاری از مفاهیمی که در رسانه‌ها می‌بیند و یا می‌شنود تطبیق دهد و تحلیل کند؛ این فن مهراز به ..... اشاره دارد.

۱) افزایش درگیری و انگیزتگی ذهنی

۲) کاهش آشنایی نسبی با محرک از طریق زدودن خوگیری

۳) ایجاد تنوع معنایی با تغییرات درونی محرک

۴) ردیابی درست علامت با کنارزدن هشدار کاذب

۲۰۸- به ترتیب رابطه میزان خوگیری با تغییرات درونی محرک و آشنایی نسبی با محرک و موضوع مورد توجه چیست؟

۱) معکوس - مستقیم

۲) مستقیم - مستقیم

۳) مستقیم - معکوس

۴) معکوس - معکوس

۲۰۹- میزان انگیزتگی ذهنی تحت تأثیر چه عواملی است و چگونه می‌توان این انگیزتگی را افزایش داد؟

۱) تحت تأثیر عوامل فیزیولوژیکی و روان‌شناختی - با ترسیم هدف از مطالعه و دریافتن اهمیت

۲) تحت تأثیر توجه و تمرکز - با ترسیم چشم‌اندازهای بلندمدت از مطالعه

۳) تحت تأثیر تغییرات درونی محرک - با تغذیه مناسب و نیازهای زیستی

۴) تحت تأثیر آشنایی نسبی با محرک و موضوع - افزایش تمرکز و ارائه به صورت دفعات مکرر

۲۱۰- نیوشا در اتاقی مشغول مطالعه است که صدای رادیوی پدر بزرگش با این‌که در فاصله دورتری است، اما بیشتر از صدای کولر مانع مطالعه‌اش است. چرا میزان خوگیری صدای رادیو برای نیوشا، کم‌تر از صدای کولر است؟

۱) آستانه مطلق و ارتعاش مولکول‌های هوای رادیو بیشتر از کولر است.

۲) تغییرات درونی و عناصر زیبایی‌شناختی صدای رادیو بیشتر و متنوع‌تر است.

۳) تحت تأثیر عوامل فیزیولوژیکی و روان‌شناختی، میزان انگیزتگی ذهنی رادیو بیشتر از صدای کولر است.

۴) یکنواختی و ثبات نسبی رادیو بیشتر از صدای کولر است.

۲۱۱- در ارتباط با این‌که چگونه می‌توانیم تمرکز ایجاد کنیم هر عبارت به ترتیب به تأثیر کدام عامل اشاره دارد؟

الف) نگار برای یادگیری بهتر درس منطبق در کنار مطالعه دقیق کتاب، از چند ویدئو آموزشی استفاده نمود و بعد از هر مبحث تست زد.

ب) هومن برای وکیل شدن، از همان ابتدای دوره متوسطه، این هدف را برای خود ایجاد کرد و به آن بسیار اهمیت می‌داد.

پ) یکی از تغییرات بنیادین کتاب‌های مقطع ابتدایی این بود که به عناصر زیبایی‌شناختی بیشتر توجه شود و از تصاویر و تنوع رنگ مضاعفی در کتاب‌ها استفاده شود.

۱) درگیری و انگیزتگی ذهنی - آشنایی نسبی با محرک و موضوع مورد توجه - عدم یکنواختی و ثبات نسبی

۲) تغییرات درونی محرک - درگیری و انگیزتگی ذهنی - عدم آشنایی نسبی با محرک

۳) رفع اثر آشنایی نسبی با محرک و موضوع مورد توجه - درگیری و انگیزتگی ذهنی - تغییرات درونی محرک

۴) تغییرات درونی محرک - یکنواختی و ثبات نسبی - درگیری و انگیزتگی ذهنی

۲۱۲- هر یک از مثال‌های زیر در ذیل کدام مورد قرار دارد؟

- زمانی که شما در فرودگاه منتظر یکی از دوستانتان هستید و هر فردی را از فاصله دور، آن دوست تلقی می‌کنید.

- در یکی از بیلبوردهای مرکز شهر، محصولی را می‌بینید و فردای آن روز به صورت ناخودآگاه ترجیح می‌دهید از آن محصول خرید کنید.

- میان گروه‌گر مدرسه، دانش‌آموزی با پوست تیره‌تر میان پوست‌های روشن‌تر توجه بیشتری را جلب می‌کند.

۱) نداشتن آگاهی کامل به همه توجه‌ها - منابع توجه - آماده‌سازی

۲) منابع توجه - آماده‌سازی - تغییرات درونی محرک‌ها

۳) نداشتن آگاهی کامل به همه توجه‌ها - آماده‌سازی - تغییرات درونی محرک‌ها

۴) منابع توجه - تغییرات درونی محرک‌ها - آماده‌سازی

۲۱۳- در یک کارخانه تولید رنگ‌های ساختمانی، فردی مسئول این موضوع است که در اواخر خط تولید، قوطی‌های کج و معیوب را کنار بگذارد تا قبل از این که برچسب محصول روی آن‌ها بخورد از رده خارج شوند. در این کارخانه گاهی در بین محصولاتی که به کارتن‌های مخصوص حمل منتقل می‌شوند «تعدادی قوطی آسیب‌دیده مشاهده می‌شود که برچسب خورده است» و هم‌چنین در قسمت محصولات کنار گذاشته شده هم «تعدادی قوطی دیده می‌شود که هیچ ایرادی ندارد»، به ترتیب در حالت‌های ذکر شده کدام موقعیت ردیابی علامت اتفاق افتاده است؟

(۱) از دست دادن محرک - رد درست (۲) اصابت - هشدار کاذب

(۳) اصابت - رد درست (۴) از دست دادن محرک - هشدار کاذب

۲۱۴- در رابطه با موقعیت‌های ردیابی علامت ..... و ..... از خطاهایی هستند که ممکن است رخ دهند و به ترتیب مربوط به علامت ..... و ..... هستند.

(۱) از دست دادن محرک هدف - هشدار کاذب - حاضر - غایب (۲) از دست دادن محرک هدف - هشدار کاذب - غایب - حاضر

(۳) اصابت - هشدار کاذب - حاضر - غایب (۴) از دست دادن محرک - اصابت - غایب - حاضر

۲۱۵- به هنگام عبور از خروجی‌های بازرسی فرودگاه، مأمورین همه وسایل، حتی کمربند را هم بازرسی می‌کنند. کدام موقعیت ردیابی علامت مصداق این وضعیت است؟

(۱) هشدار کاذب (ردیابی علامت غایب) (۲) از دست دادن محرک هدف (ردیابی علامت حاضر)

(۳) هشدار کاذب (عدم ردیابی علامت حاضر) (۴) رد درست (عدم ردیابی علامت غایب)

۲۱۶- در یک آزمایش از یک گروه آزمودنی خواسته شد تا به عقربه ثانیه‌شمار ساعت توجه کنند و هر زمان که این عقربه به جای یک ثانیه، دو ثانیه پرش داشت، گزارش دهند، اما آزمودنی‌ها بعد از نیم ساعت نتوانستند این تکلیف را به خوبی انجام دهند؛ این مسئله اشاره به کدام کارکرد توجه دارد و مهم‌ترین آفت آن چیست؟

(۱) تمرکز - خوگیری (۲) جست‌وجو - مکان نامشخص

(۳) گوش‌به‌زنگی - خستگی (۴) ردیابی درست علامت - یکنواختی و ثبات نسبی

۲۱۷- فرض کنید که شما دانش‌آموز رشته تجربی هستید و برای آزمون دوره‌ای حاضر می‌شوید، اما به دلیل برخی مشکلات شخصی موفق نشدید همه دروس را دوره کنید. از آنجایی که درس زیست‌شناسی ضریب بالاتری در آزمون برای شما دارد به جای دوره درس ریاضی، زیست‌شناسی را انتخاب می‌کنید و مطالعه می‌کنید. در این موقعیت، تصمیمی که گرفته‌اید با خطای ..... در درس ..... همراه است.

(۱) هشدار کاذب - ریاضی (۲) از دست دادن - زیست‌شناسی

(۳) هشدار کاذب - زیست‌شناسی (۴) از دست دادن و هشدار کاذب - ریاضی

۲۱۸- در مثال مطرح شده درباره کارکردهای توجه موارد مشخص شده کدام‌اند؟

در هنگام عبور مسافری از درب‌های خروجی فرودگاه آژیر دستگاه روشن می‌شود و مأمورین شروع به بازرسی بدنی آن فرد کرده؛ ولی متوجه می‌شوند که علت فعال شدن صدای بوق ساعت مچی مسافر بوده است. از طرفی فرد خلافاکاری که مواد مخدر را در معده خود مخفی کرده بود از خروجی عبور می‌کند و وارد هواپیما می‌شود.

(۱) هشدار کاذب - از دست دادن محرک هدف (۲) رد درست - از دست دادن محرک هدف

(۳) ردیابی شدن علامت - هشدار کاذب (۴) اصابت یا تصمیم درست - ردیابی نشدن علامت

۲۱۹- خطاهای ادراکی چه چیزی را به اثبات می‌رساند؟

(۱) متفاوت دیده شدن دو خط مساوی به دلیل واگرا یا همگرا بودن پیکان روی آن‌ها

(۲) متحرک دیده شدن، در غیاب حرکت واقعی

(۳) ثابت دیده شدن اشیا در فواصل مختلف

(۴) عدم تطابق ادراک با واقعیت

۲۲۰- به ترتیب «الف» و «ب» در کدام گزینه به درستی ذکر شده است؟

(۱) از دست دادن محرک هدف - هشدار کاذب

(۲) رد درست - اصابت یا تصمیم درست

(۳) هشدار کاذب - از دست دادن محرک هدف

(۴) اصابت یا تصمیم درست - رد درست

۲۲۱- یافتن محرک هدف تابع چیست؟

(۱) تعداد محرک‌های هدف - ویژگی منحصر به فرد زمینه

(۳) تعداد محرک‌های مزاحم - ویژگی منحصر به فرد محرک هدف

(۲) اثر خصیصه - مشخص بودن زمان و مکان

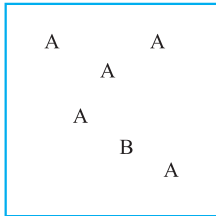
(۴) اثر اندازه نمایش - یافتن تعداد محرک‌های مزاحم

علامت	ردیابی علامت	ردیابی نشدن علامت
حاضر		«ب»
غایب	«الف»	

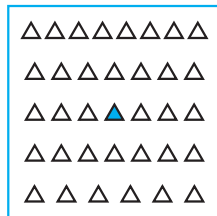

۲۲۲- نتایج حاصل از کدام ادراک خطرناک تر است؟

- ۱) ادراک متفاوت از دوخت دو پیراهنی هم‌اندازه که یکی به صورت افقی و دیگری به صورت عمودی برش خورده است.
- ۲) ادراک اشتباه فرد از اجزای صورتش که باعث جراحی‌های مکرر می‌شود.
- ۳) ادراک متفاوت از دو شکل برابر به دلیل این که در یکی دایره‌های بزرگ‌تر به دور دایره کوچک است و در دیگری برعکس.
- ۴) ادراک متفاوت از اندازه دو خط مساوی که یکی با پیکان‌های واگرا و دیگری با پیکان‌های همگرا محدود شده است.

(ب)

(الف)

۲۲۳- با توجه به شکل‌های روبه‌رو گزینه صحیح کدام است؟

- ۱) کارکرد دوم توجه، جست‌وجو است که می‌توانیم به کمک آن محرک هدف خود را در زمینه‌های دیداری مختلف پیدا کنیم.
- ۲) جست‌وجوی آسان‌تر حرف «B» در شکل (ب) تابع کم‌بودن علائم انحرافی و جست‌وجوی آسان‌تر مثلث توپُر در شکل (الف) تابع ویژگی منحصربه‌فرد آن است.
- ۳) جست‌وجوی حرف «B» در شکل (ب) معلول ویژگی منحصربه‌فرد بودن آن است.

۴) عامل تعداد عوامل انحرافی کم در شکل (الف) موجب پیداکردن مثلث توپُر در میان سایر مثلث‌ها می‌شود.

۲۲۴- بعد از وقوع سیل در استان‌های جنوبی ایران، سازمان هواشناسی اعلام کرد که مردم در هفته بعد آمادگی وقوع مجدد سیل را داشته باشند. از آن جایی که در هفته بعد سیلی رخ نداد مردم آمادگی خود را از دست دادند و متأسفانه چند هفته بعد دچار سیل زدگی شدند. در این مثال اختلال کدام‌یک از کارکردهای توجه مردم این استان‌ها، سبب سیل زدگی غیرقابل انتظار شد؟

- ۱) از دست دادن محرک هدف
- ۲) گوش‌به‌زنگی
- ۳) جست‌وجو
- ۴) هشدار کاذب

۲۲۵- به ترتیب «پیداکردن یک لغت تایپ‌شده با فونت و سایز متفاوت در یک متن دو صفحه‌ای» و «ردیابی بوی سوختن غذا در یک ساختمان چهارطبقه در طول چند ساعت» به کدام‌یک از کارکردهای توجه اشاره دارد؟

- ۱) گوش‌به‌زنگی - گوش‌به‌زنگی
- ۲) جست‌وجو - جست‌وجو
- ۳) گوش‌به‌زنگی - جست‌وجو
- ۴) جست‌وجو - گوش‌به‌زنگی

۲۲۶- انجام کدام‌یک از تکالیف با کاهش کارایی توجه همراه است؟

- ۱) گوش‌دادن به یک آهنگ فرانسوی همراه با خواندن متن آهنگ
- ۲) خواندن درس عروض و قافیه با کمک ضرب آهنگ‌ها برای یادگیری اوزان
- ۳) مطالعه بیماری اوتیسم با انجام هم‌زمان چند مصاحبه و مشاهده میدانی
- ۴) مطالعه درس ریاضی به همراه چک کردن گوشی همراه

۲۲۷- برای حفظ توجه و ایجاد تمرکز، باید از انجام فعالیت در طی ساعات ..... پرهیز کنیم؛ زیرا ..... کاهش می‌یابد و برآورد دقیق حداکثر مدت‌زمان توجه مستمر، بستگی به ..... دارد.

- ۱) پایانی روز - تمرکز - دقت مشاهده
- ۲) طولانی - کیفیت - ویژگی‌های شخصیتی و دشواری تکلیف
- ۳) پایانی روز - کیفیت - ویژگی‌های شخصیتی و دشواری تکلیف
- ۴) طولانی - تمرکز - دقت مشاهده

(کانون فرهنگی آموزش ۹۷)

۲۲۸- در ارتباط با راهکارهای افزایش توجه کدام گزینه نادرست است؟

- ۱) در توجه تقسیم‌شده بهتر است تکالیف مشابه باشد.
- ۲) فعالیت‌هایی که تمرین زیادی داشته‌اند، نمی‌توانند به طور هم‌زمان با تکلیف دیگری انجام شوند.
- ۳) برای توجه متمرکز از حواس مختلف برای یک تکلیف استفاده می‌شود.
- ۴) فعالیت هم‌زمان چند تکلیف، باعث تقسیم توجه و کاهش آگاهی و افزایش خطا می‌شود.

۲۲۹- تعدادی از دانش‌آموزان ضمن درس خواندن، به تماشای تلویزیون می‌پردازند؛ این مسئله باعث بروز کدام مشکل می‌شود؟

- ۱) هر چه آگاهی ما کم‌تر باشد، توجه نیز غیرارادی‌تر خواهد بود.
- ۲) تقسیم توجه شده است و در کیفیت کار تأثیر مستقیم دارد.
- ۳) علاوه بر شباهت دو تکلیف، میزان دشواری آن هم تعیین‌کننده است.
- ۴) می‌توان توجه را بین چند منبع اطلاعاتی تقسیم کرد و از ظرفیت شناختی بیشتری استفاده نمود.

۲۳۰- به ترتیب عبارتهای «یافتن یک کتاب در یک کتابخانه کوچک» و «یافتن یک چهره شرقی در میان مردم آمریکای جنوبی» راحت‌تر است اشاره به کدام عوامل تأثیرگذار در پیداکردن محرک هدف دارند و تابع کدام مورد هستند؟

- ۱) جست‌وجو - جست‌وجو - تعداد عوامل انحرافی - ویژگی منحصربه‌فرد هدف
- ۲) جست‌وجو - گوش‌به‌زنگی - ویژگی منحصربه‌فرد هدف - تعداد عوامل انحرافی
- ۳) گوش‌به‌زنگی - گوش‌به‌زنگی - تعداد عوامل انحرافی - ویژگی منحصربه‌فرد هدف
- ۴) گوش‌به‌زنگی - جست‌وجو - ویژگی منحصربه‌فرد هدف - تعداد عوامل انحرافی

۲۳۱- در رابطه با این موضوع که احیاناً شما نمی‌دانید ساختمان مسکونی محل زندگیتان چند پله دارد، کدام مورد نادرست است؟

- ۱) کارکرد سوم توجه دچار اختلال شده است.
- ۲) اراده‌ای برای شمارش پله‌ها نداشتید.
- ۳) ساماندهی توجه شما دچار اختلال بوده است.
- ۴) میزان آگاهی‌تان نسبت به پله‌ها کامل نبوده است.

۲۳۲- انجام دادن هم‌زمان کدام فعالیت‌ها دشوارتر است؟

- ۱) ضمن طراحی یک نرم‌افزار به موسیقی گوش دادن
- ۲) ضمن یادداشت‌برداری از گفته‌های سخنران در یک سمینار با همکار خود صحبت کردن
- ۳) ضمن رانندگی کردن، با صدای بلند آواز خواندن
- ۴) ضمن دوختن یک پیراهن با مادر خود صحبت کردن

۲۳۳- به ترتیب کدام توجه قابل انعطاف، قابل اجتناب و همراه با عدم کاهش ظرفیت شناختی است و گوش کردن به موسیقی هم‌زمان با شنیدن مکالمهٔ دیگران مربوط به کدام عامل مؤثر در توجه پراکنده است؟

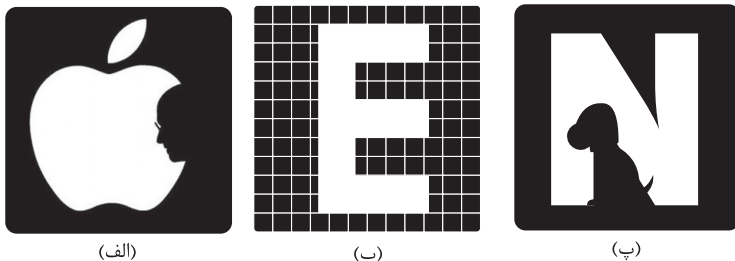
- ۱) ارادی - کنترل شده - خودکار - دشواری تکالیف
- ۲) ارادی - کنترل شده - خودکار - تشابه دو تکلیف
- ۳) کنترل شده - ارادی - غیرارادی - تشابه دو تکلیف
- ۴) خودکار - کنترل شده - ارادی - دشواری تکالیف

۲۳۴- در باب ادراک کدام گزینه نادرست است؟

- ۱) مجموعه فرایندهایی است که ما از طریق آن، محرک‌های مورد توجه را بازشناسی، سازماندهی و معنا می‌بخشیم.
  - ۲) همهٔ محرک‌های حسی تفسیر می‌شوند و در واقع بسیاری از محرک‌های حسی در حد گیرنده‌های حسی باقی نمی‌مانند و وارد فضای ادراکی می‌شوند.
  - ۳) گاهی اوقات چیزهایی را ادراک می‌کنیم که هیچ موقع احساس نکردیم.
  - ۴) برخی اوقات چیزی را که وجود خارجی دارد، ادراک نمی‌کنیم. بعضی وقت‌ها نیز چیزی را ادراک می‌کنیم که وجود خارجی ندارد.
- ۲۳۵- این‌که توان همدلی کردن با مردم جنگ‌زدهٔ خاورمیانه را داریم، بدون این‌که خودمان به صورت مشخص جنگ را تجربه کرده باشیم، اشاره به کدام خصیصهٔ ادراک دارد؟

- ۱) بسیاری از محرک‌های حسی در همان حد تحریک گیرنده‌های حسی باقی می‌ماند و وارد فضای ادراکی نمی‌شود.
- ۲) چیزهایی را که احساس نکرده‌ایم ادراک هم نمی‌توانیم بکنیم.
- ۳) برخی اوقات چیزی را که وجود خارجی دارد ادراک نمی‌کنیم.
- ۴) گاهی اوقات چیزهایی را ادراک می‌کنیم که هیچ موقع احساس نکردیم.

۲۳۶- ادراک ما از شکل‌های (الف)، (ب) و (پ) به ترتیب

(الف)

(ب)

(پ)

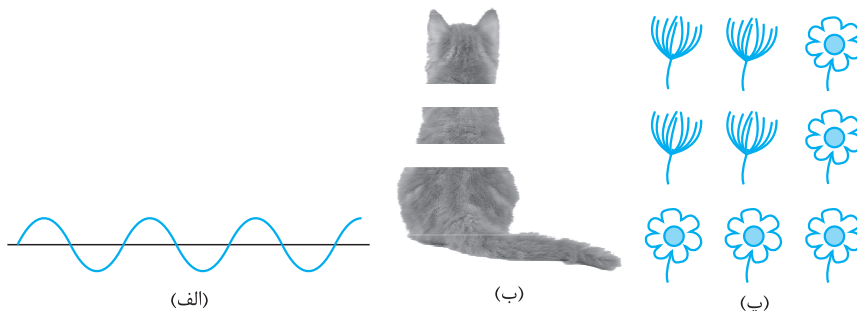
دلالیت بر کدام‌یک از اصول گشتالت دارد؟

- ۱) مجاورت - مشابهت - تکمیل
- ۲) تکمیل - مجاورت - اصل شکل و زمینه
- ۳) اصل شکل و زمینه - تشابه - اصل شکل و زمینه
- ۴) مشابهت - مجاورت - تکمیل

۲۳۷- منظور از خطای ادراکی چیست؟

- ۱) عمدهٔ اوقات چیزهایی را ادراک می‌کنیم که هیچ موقع احساس نکردیم.
- ۲) آن‌چه را احساس می‌کنیم الزاماً آن چیزی نیست که در ذهن خودمان ادراک می‌کنیم.
- ۳) بسیاری از محرک‌های حسی در حد همان تحریک گیرنده‌های حسی باقی نمی‌ماند و وارد فضای ادراکی می‌شود.
- ۴) آن‌چه را درک می‌کنیم دقیقاً همان چیزی است که احساس می‌کنیم.

۲۳۸- ما ادراک خود را از شکل‌های

(الف)

(ب)

(پ)

(الف)، (ب) و (پ) به ترتیب، براساس کدام

اصول گشتالت سازمان می‌دهیم؟

- ۱) تکمیل - مشابهت - مجاورت
- ۲) استمرار - تکمیل - مشابهت
- ۳) استمرار - مشابهت - تکمیل
- ۴) مشابهت - تکمیل - مجاورت

۲۳۹- با توجه به خطای ادراکی کدام نتیجه مصور نمی‌شود؟

- ۱) اگر تعداد این خطاها زیاد باشند به عنوان یک «خطای شناختی» وارد نظام پردازشی فرد می‌شود.
- ۲) بسیاری از افراد در ادراک خودشان از بدنشان مشکل دارند و با وجود این که زیبا هستند، اما به دلیل خطای شناختی، اقدام به عمل زیبایی می‌کنند.
- ۳) برخی دانش‌آموزان به صورت غیرواقعی درس را مشکل تلقی می‌کنند، در حالی که برخی چنین برداشتی ندارند؛ علت آن است که درس بسیار دشوار است و ارتباطی با شیوه مطالعه آن ندارد.
- ۴) ورود خطای شناختی در نظام پردازشی افراد می‌تواند به مراتب وخیم‌تر از خطای مولر- لایر باشد.

۲۴۰- در ارتباط با ادراک و خطاهای ادراکی کدام گزینه نادرست است؟

- ۱) ادراک متفاوت از احساس است و اگر تعداد خطاها زیاد باشد، به عنوان یک خطای شناختی وارد نظام ذهنی فرد می‌شود و نتایج آن بسیار خطرناک‌تر از خطاهای ادراکی همچون خطای مولر- لایر است.
- ۲) دلیل جراحی‌های مکرر زیبایی در افراد، علی‌رغم این که زیبا هستند، به دلیل خطای شناختی است و در واقع ادراک درستی از بدن خودشان و زیبایی ندارند.
- ۳) بسیاری از محرک‌های حسی در همان حد تحریک گیرنده‌های حسی باقی می‌مانند و وارد فضای ادراکی نمی‌شوند و از طرفی دیگر، گاهی چیزهایی را ادراک می‌کنیم که هیچ موقع احساس نکرده‌ایم.
- ۴) این که در خطای یونزو علی‌رغم این که دو خط وسط برابر هستند، اما خط بالایی را بلندتر ادراک می‌کنیم، بیانگر این است که آن چه را حس می‌کنیم الزاماً چیزی است که در ذهن خود ادراکش می‌کنیم.

۲۴۱- در رابطه با روان‌شناسی گشتالت کدام گزینه نادرست است؟

- ۱) این مکتب سعی کرد با اصول ساده مانند اصل شکل و زمینه منظور خود را تبیین کند.
  - ۲) آن‌ها اعتقاد داشتند کل بیشتر از مجموع اجزاست و کل علاوه بر مجموع اجزا شامل روابط بین اجزا هم هست.
  - ۳) اصل شکل و زمینه اشاره به این دارد که ادراک ما از یک شکل تحت تأثیر زمینه‌های مختلف تغییر می‌کند.
  - ۴) بنیان‌گذاران این مکتب معتقد بودند کل، برابر مجموع اجزاست و کل از جمع اجزا به دست می‌آید.
- ۲۴۲- بسیاری از افراد در فضای مجازی، خود را با عکس پروفایلشان در قالب تصویری تمام‌قد و کامل از خود یا تصویری از نمای بسیار نزدیک یا نیمی از صورت خود معرفی می‌کنند؛ مکتب گشتالت معتقد است که تصویر کامل موفق‌تر است؛ زیرا .....

- ۱) روش‌های جزءنگر درک جامعی ایجاد می‌کند
- ۲) براساس اصل تکمیل، ما تمایل داریم اشیا را براساس شباهت آن‌ها در یک مقوله طبقه‌بندی کنیم
- ۳) از نظر آن‌ها کل علاوه بر مجموع اجزا، شامل روابط بین اجزا هم می‌شود که از جمع اجزا به دست نمی‌آید
- ۴) با اصول ساده می‌توان این مسئله را تبیین کرد که مهم‌ترین آن، اصل شکل و زمینه است؛ به این معنا که ادراک یک تصویر، تحت تأثیر زمینه یکسان آن تغییر می‌کند

۲۴۳- هر یک از جملات زیر اشاره به کدام اصول روان‌شناسی گشتالت دارد؟

- الف) ما معمولاً تمایل داریم اشیا را براساس شباهت آن‌ها در یک مقوله طبقه‌بندی کنیم.
- ب) ما تمایل داریم اشیا ناقص را به صورت کامل ببینیم.
- پ) ما گرایش داریم اشکال را به صورت متصل و پیوسته ببینیم نه منقطع و غیرپیوسته.
- ت) وقتی چند شیء در کنار یکدیگر باشند، آن‌ها را به صورت یک گروه ادراک می‌کنیم.

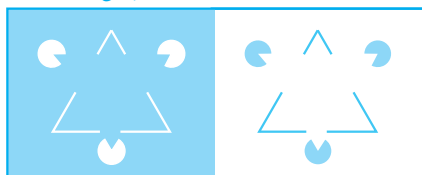
- ۱) مجاورت - مشابهت - استمرار - تکمیل
- ۲) تکمیل - استمرار - مشابهت - مجاورت
- ۳) مشابهت - تکمیل - استمرار - مجاورت
- ۴) مشابهت - مجاورت - تکمیل - استمرار

۲۴۴- زمانی که دبیر شما بر روی صندلی خود پشت میز می‌نشسته است، علی‌رغم این که بخش‌هایی از بدن او، صندلی و میز دیده نمی‌شود، شما دبیرتان و هم‌چنین صندلی و میز را به صورت کل یکپارچه ادراک می‌کنید. این مطلب با کدام اصل گشتالت مطابقت دارد؟

- ۱) مجاورت
- ۲) مشابهت
- ۳) شکل و زمینه
- ۴) تقارب

۲۴۵- در ارتباط با خطای ادراکی کدام گزینه نادرست می‌باشد و کدام عبارت در ارتباط با عکس صحیح است و از خوگیری به عنوان آفت چه چیزی یاد شده است؟

(کانون فرهنگی آموزش ۹۷)

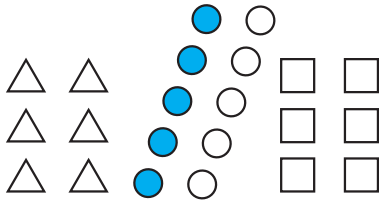
- ۱) همه آن چه که احساس می‌کنیم تفسیر می‌شود - آن چه را که حس می‌کنیم، الزاماً چیزی نیست که در ذهن خود ادراکش می‌کنیم - توجه
- ۲) همه آن چه که احساس می‌کنیم تفسیر می‌شود - یک شکل واحد می‌تواند دربرگیرنده ۵ شکل مجزا باشد - تمرکز
- ۳) تمام چیزهایی که ادراک می‌کنیم، حس کرده‌ایم - آن چه را که حس می‌کنیم، الزاماً چیزی نیست که در ذهن خود ادراکش می‌کنیم - تمرکز
- ۴) تمام چیزهایی که ادراک می‌کنیم، حس کرده‌ایم - خطای ادراکی می‌تواند تحت تأثیر زمینه آن شکل باشد - توجه و تمرکز

۲۴۶- شکل‌های زیر به کدام اصل مکتب گشتالت اشاره دارد؟

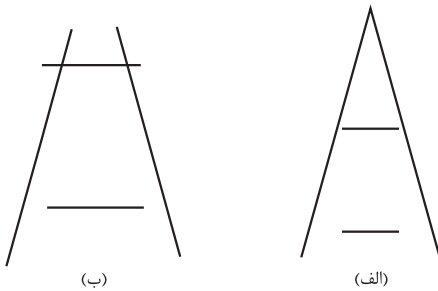
- (۱) مجاورت
- (۲) استمرار
- (۳) مشابهت
- (۴) تکمیل

۲۴۷- بر پایه اصول مکتب گشتالت، شکل روبه‌رو بر کدام یک از آن‌ها دلالت می‌کند؟

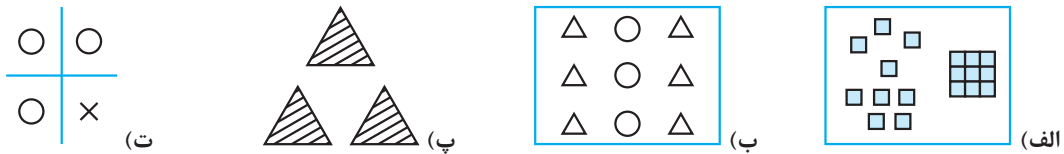
- (۱) استمرار
- (۲) تکمیل
- (۳) مشابهت
- (۴) مجاورت

۲۴۸- دو شکل روبه‌رو به ترتیب اشاره به کدام خطاهای شناختی دارند؟

- (۱) خطای پونزو، خطای مولر - لایر
- (۲) خطای مولر - لایر، خطای مولر - لایر
- (۳) خطای پونزو - خطای پونزو
- (۴) خطای مولر - لایر، خطای پونزو

۲۴۹- ادراک ما از شکل «الف»، «ب»، «پ» و «ت» به ترتیب، براساس کدام اصول گشتالت سازمان می‌یابد؟

- (۱) مجاورت - مشابهت - تقارب - مشابهت
- (۲) مشابهت - مجاورت - مشابهت - مجاورت
- (۳) مجاورت - مشابهت - مجاورت - مشابهت
- (۴) مشابهت - مجاورت - تقارب - مجاورت

۲۵۰- شکل زیر، تصویر دوهویتی گلدان روبین یا نیمرخ پیتر پاول روبین است. در گلدان روبین، مثبت و منفی بودن قسمت‌های شکل با یکدیگر تعویض می‌شوند و بستگی به آن دارد که به گلدان توجه کنیم یا به دو نیمرخ که روبه‌روی یکدیگرند. تعیین آن که کدام را اول ببینیم بسیار دشوار است. این شکل اشاره به کدام اصل روان‌شناسی گشتالت دارد؟

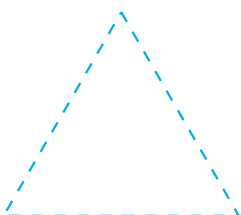

- (۱) تشابه
- (۲) تکمیل
- (۳) مجاورت
- (۴) اصل شکل و زمینه

۲۵۱- عدم تکرار یک کلمه در متن که دو بار پشت هم نوشته شده است، بیانگر این است که .....

- (۱) ادراک نه‌تنها از ویژگی‌های حسی، بلکه به شدت از نوع پردازش افراد اثر می‌پذیرد.
- (۲) ادراک بر پایه اصل مجاورت مکتب گشتالت است.
- (۳) به واسطه ادراک، محرک‌های بیرونی به اطلاعات روان‌شناختی معنادار تبدیل می‌شوند.
- (۴) عدم تکرار برآمده از پردازش ادراکی است، ادراکی فراتر از آنچه که مکتب گشتالت مطرح نموده است.

۲۵۲- در ارتباط با شکل روبه‌رو کدام اصل مکتب گشتالت بر آن دلالت دارد؟

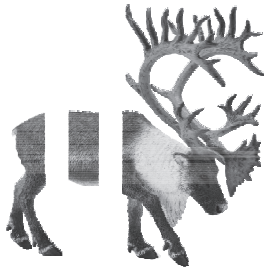

- (۱) وقتی چند شیء در کنار یکدیگر باشند ما آن‌ها را به صورت یک گروه ادراک می‌کنیم.
- (۲) ما گرایش داریم اشکال را به صورت متصل و پیوسته ببینیم نه منقطع و غیرپیوسته.
- (۳) ما تمایل داریم اشیایی را که ناقص هستند به صورت کامل ببینیم.
- (۴) ما معمولاً تمایل داریم اشیاء را براساس شباهت آن‌ها در یک مقوله طبقه‌بندی کنیم.

۲۵۳- در جمله «من شمال ایران را دوست دارم»، واژه «را» به وسیله فرد نوآموز دو بار خوانده می‌شود. در حالی که این واژه به وسیله فرد مسلط به زبان فارسی یک بار خوانده می‌شود. به ترتیب فرد نوآموز و شخص دوم که مسلط به زبان فارسی است از چه نوع پردازشی استفاده می‌کنند؟

- (۱) پردازش فرایندهای ذهنی - پردازش مفهومی
 (۲) پردازش ادراکی - پردازش مفهومی
 (۳) پردازش ادراکی - پردازش معنایی
 (۴) پردازش مفهومی - پردازش ادراکی

۲۵۴- به ترتیب شکل‌های (الف)، (ب) و (پ) به کدام اصول گشتالت اشاره دارد؟

(الف)

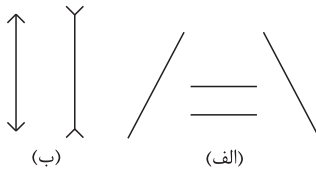
(ب)

(پ)

- (۱) تکمیل - شکل و زمینه - اصل استمرار
 (۲) مشابهت - تکمیل - استمرار
 (۳) اصل شکل و زمینه - مشابهت - تکمیل
 (۴) تکمیل - مجاورت - اصل شکل و زمینه

۲۵۵- به ترتیب شکل (الف) و شکل (ب) به کدام خطای ادراکی دلالت دارد؟ و اگر تعداد خطاهای ادراکی زیاد باشد، به عنوان یک خطای شناختی وارد نظام ..... فرد می‌شود که در آن صورت نتایج آن بسیار خطرناک‌تر از خطاهای ادراکی همچون ..... است. (کانون فرهنگی آموزش ۹۷)

(ب)

(الف)

- (۱) مولر - لایر، پونزو، ذهنی، مولر - لایر
 (۲) پونزو، مولر - لایر، ادراکی، پونزو
 (۳) مولر - لایر، پونزو، ادراکی، پونزو
 (۴) پونزو، مولر - لایر، ذهنی، مولر - لایر

۲۵۶- درستی یا نادرستی عبارتهای زیر در کدام گزینه به ترتیب آمده است؟

(الف) علاوه بر ویژگی‌های حسی، توجه به شدت از نوع پردازش افراد اثر می‌پذیرد.

(ب) به واسطه ادراک، محرک‌های بیرونی به اطلاعات روان‌شناختی معنا دار تبدیل می‌شود.

(پ) این که در شکل روبه‌رو با این که طول دو خط وسط برابر است، اما خط بالایی را بلندتر ادراک می‌کنیم، به خطای پونزو مربوط می‌شود.

(ت) در جمله «من شمال ایران را دوست دارم» اگر حرف «را» دو بار خوانده شود، اشاره به پردازش مفهومی دارد.

- (۱) درست - درست - نادرست - نادرست
 (۲) نادرست - درست - درست - نادرست
 (۳) درست - نادرست - نادرست - درست
 (۴) نادرست - نادرست - درست - درست